

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra pedagogiky

Bakalářská práce

Možnosti trávení volného času v podmínkách malé
obce – Bílsko v jižních Čechách

Vedoucí práce: RSDr. Ján Mišovič, CSc.

Autor práce: Leona Hrdličková

Studijní obor: Pedagogika volného času

Ročník: 3.

2021

Prohlašuji, že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracoval(a) pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Datum: 18. července 2021

..... Leona Hrdličková

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce RSDr. Jánu Mišovičovi, CSc. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH	
ÚVOD.....	5
1 VOLNÝ ČAS, JEHO CHARAKTERISTIKY, MINULOST A SOUČASNOST.....	6
1.1 Historie volného času od pravěku po současnost	6
1.2 Definice volného času.....	10
1.3 Pohledy na volný čas	12
1.4 Funkce volného času.....	14
1.4.1 Funkce výchovy ve volném čase	16
1.5 Možnosti trávení volného času	18
1.5.1 Druhy trávení volného času	19
1.5.2 Nejčastější aktivity ve volném čase	20
1.5.3 Digitalizace volného času	22
1.5.4 Nevyužívání volného času	23
1.5.5 Efektivní řízení volného času	24
1.5.6 Životní styly vzhledem k volnému času	25
1.6 Tvorba volnočasových aktivit.....	26
1.7 Trávení volného času v místě bydliště.....	27
2 CHARAKTERISTIKA OBCE BÍLSKO V JIŽNÍCH ČECHÁCH	29
2.1 Historie Bílska	29
2.2 Základní údaje o Bílsku	31
3 MOŽNOSTI TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU V BÍLSKU	34
3.1 Události organizované v roce 2019 (popř. 2018).....	34
3.2 Možnosti neorganizovaného trávení volného času v Bílsku.....	38
3.3 Shrnutí.....	40
4 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ MEZI OBČANY BÍLSKA	41
4. 1 Cíl šetření a hypotéz	41
4. 2 Charakteristika a metodika dotazníkového šetření	41
4.3 Výsledky šetření.....	42
4.4 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření	49
ZÁVĚR	51
Seznam použitých zdrojů.....	53
Seznam tabulek	57
Seznam grafů	58
Seznam obrázků.....	59
Seznam zkratk	60
Seznam příloh	61

ÚVOD

Práce se zabývá volným časem a možnostmi trávení volného času v obci Bílsko v jižních Čechách. V této obci jsem vyrostla, zajímám se o ní a dění v této obci mi není lhostejné. Téma práce jsem si zvolila z důvodu, že tato problematika je v současné době dle mého názoru aktuální a význam volného času se bude i v budoucnu zvyšovat a rovněž proto, že během mého studia na Teologické fakultě Jihočeské univerzity jsem ho shledala jako velice zajímavé a aktuální.

Cílem této práce je popsat možnosti trávení volného času v obci Bílsko a pomocí dotazníkového šetření mezi tamními obyvateli zjistit, jakým způsobem tráví volný čas v obci, zda jsou s nabídkou možností trávení volného času spokojeni a zjistit, jaké nové aktivity v obci by občané obce uvítali. Výsledky z tohoto dotazníkového šetření poslouží jak pro účely mé bakalářské práce, tak mohou posloužit i obecní samosprávě obce Bílsko pro budoucí směřování aktivit obce. Při vytváření dotazníku jsem spolupracovala s vedením obce Bílsko.

Práce je členěna na čtyři kapitoly. První dvě kapitoly jsou teoretické a kapitoly tři a čtyři jsou praktické vycházející z empirického zkoumání. První kapitola pojednává o teoretických rámcích volného času, jeho historii, funkcích a o možnostech trávení volného času. Druhá kapitola je zaměřena na charakteristiku obce Bílsko, jsou zde základní údaje o obci a její historie. Třetí kapitola se zabývá možnostmi trávení volného času v obci Bílsko, a to jak činností organizovaných, tak neorganizovaných. Ve čtvrté části je dotazníkové šetření a jsou zde shrnuty jeho výsledky.

Při zpracovávání teoretické části práce jsem vycházela zejména z publikací M. Kaplánka, B. Hofbauera, J. Pávkové a A. Fazika a J. Štemberka. Bylo čerpáno jak z tištěných zdrojů, tak i z elektronických zdrojů. Byly rovněž použity zahraniční zdroje.

1 VOLNÝ ČAS, JEHO CHARAKTERISTIKY, MINULOST A SOUČASNOST

Volný čas patří k pojmům, pod nimiž si každý člověk představí něco jiného. Pro někoho volný čas může být práce, pro jiného zase realizace nějakého koníčku a pro dalšího to může být jen i lenošení doma u televize. Pojmem volný čas se budu zabývat v následující kapitole.

Slovo volný čas příjemně zní. Většinou v nás vyvolává příjemné pocity, a to hřejivý, radostný, zamilovaný, překvapující, svobodný. (Pávková a kol., 2002: 9) Významnou oblastí života a výchovy je v dnešní době právě volný čas. Má veliký význam pro děti, mládež, ale i dospělé. (Hofbauer, 2004: 9)

Pro běžné občany je pojem volný čas časem, kdy mají možnost se věnovat činnostem, které je baví, zajímají se o ně, uspokojují je, přinášejí jim uvolnění a radost. Činnosti, které jsou zařazeny do řad povinností vykonat musíme, ať již chceme nebo nikoliv. Jsou lidé, kteří povinnost pocítují jako něco příjemného či dokonce zábavného. Do povinností je možné zařadit chod domácnosti, uspokojování biologických potřeb a také ty činnosti, které vyplývají z vnitřního mravního přesvědčení, například: vzdělávat se nejen v souvislosti s povoláním, ale rozšiřovat své kulturní, jazykové obzory. Hranice mezi volným časem a povinnostmi nelze přesněji určit. Povinnost nemusí být chápána jako něco, co je nepříjemné. Volný čas nemusí být chápán pouze pozitivně, jako něco pohodového, příjemného, uvolňujícího, radostného, ale může být chápán i negativně. Ve volném čase se můžou objevovat pocity nejistoty, smutku, strádání. Volný čas zahrnuje pozitivní i negativní pocity, ale i strasti, rizika a problémy. (Pávková a kol., 2002: 9)

1.1 Historie volného času od pravěku po současnost

Z období pravěku se zachovaly různé malby a sošky, avšak z tohoto období nejsou známé žádné určité informace. Nedá se tedy s jistotou říct, zda tyto pozůstatky byly vytvořeny ve volném čase, nebo zda vznikly jako součást přípravy k lovu nebo k jiné činnosti, a tak se jedná spíše o spekulace. Nicméně je pravděpodobné, že tehdejší lidé nějaký volný čas měli, avšak v menším měřítku než dnes. (Janiš, 2009: 5)

Starověké a středověké pojetí volného času jakožto oddělení pracovní doby a volného času bylo odlišné od současného pojetí. I tak ve starověku existoval nejen čas, který lidé věnovali práci, ale byl zde i čas, který byl určen pro odpočinek, zábavu či kulturu, avšak v antickém pojetí mohl být pánem svého času pouze svobodný muž. Dále je možné se setkat se dvěma protikladnými latinskými pojmy, kdy první pojem je slovo negotium, kdy

tímto výrazem se označovala práce a plnění všedních úkolů, a druhým pojmem je otium, které bylo výsadou svobodných občanů. Slovem otium se označoval volný čas a klid na zájmy člověka. Neznamenal to vyloženě nečinnost, ale svobodu od nutné práce a předpoklad pro vědecký či umělecký zážitek. Fyzická práce byla považována za dřinu pro nižší společenské vrstvy, kterou svobodní občané pohrdali. Aristoteles také mluví o odpočinku (latinsky relaxatio), který měl představovat jakýsi požitek hodný svobodného občana.

Ve středověku je kladen důraz na kontemplativní život, který měl vyvažovat praktický život, kdy podle tohoto měl člověk sestavený každodenní program, kde se střídala fyzická práce s duševní prací, kterou byla např. modlitba. (Kaplánek, 2011: 8-10)

Lenderová a kol. (2005: 86) uvádí, že středověký čas byl čas mnichů a byl vnímán jinak než je tomu dnes. Tento čas byl přesně rozdělen vyzváněním, které svolávalo mnichy a kanovníky na bohoslužbu. Tento čas byl neporovnatelný s naším. Denní doba byla rozdělena zhruba na tříhodinové periody, noční čas byl rozdělen mezi modlitbu a odpočinek.

Až do počátku 19. století byl volný čas výsadou vyšších společenských vrstev obyvatelstva. Během 19. a 20. století se postupně volný čas, jakožto čas svobody k rozvoji jedince, postupně stává symbolem i pro široké vrstvy obyvatelstva. Tento posun je možné vysvětlit třemi faktory, které ovlivnily vývoj chápání volného času v 16. – 20. století. Prvním faktorem je oddělení pravidelné pracovní doby a hodin pracovního volna, druhým faktorem je nárůst pracovní doby během průmyslové revoluce, kdy lidé měli obecně nedostatek volného času, a tak se tento nedostatek stal sociálním problémem a vznikla hnutí za sociální spravedlnost. Posledním faktorem je osvícenská idea svobody, kdy volný čas se stal symbolem osobní svobody člověka a prostorem pro její realizaci. V důsledku tohoto vývoje došlo oddělením pracovní doby a pracovního volna k rozdělení pracovní a soukromé sféry, dále došlo ke vzniku aktivit směřujících ke zlepšení situace těžce pracujících obyvatel vzhledem k neúnosným pracovním nárokům v době industrializace, nastalo také zkrácení pracovní doby, až si volný čas našel svoji moderní podobu zakotvením v osvícenském ideálu svobody, prosazením práva na volný čas v legislativě. Snahy o zkrácení pracovní doby a právo na dovolenou probíhaly převážně na přelomu 19. a 20. století, kdy například ve Spojených státech amerických byl po první světové válce zaveden 48 hodinový pracovní týden (tj. šest pracovních dní). V 60. letech 20. století byl pracovní týden zkrácen na pět dní. Obdobně rostl i nárok pracujících na

dovolenou a ve 20. století se obecně v ekonomicky vyspělých zemích stalo právo na volný čas téměř samozřejmostí. (Kaplánek, 2011: 10-11)

Volný čas v českých zemích v letech 1945-1967

Výše uvedené časové rozpětí rozdělím celkem do dvou etap. Jako první uvedu etapu v období mezi léty 1945–1956. Jednalo se o tzv. budovatelskou epochu, v níž poválečná evropská společnost bývá také někdy označována jako společnost volného času. V tomto období dochází k překonání hospodářských problémů po válce, zvyšování životní úrovně obyvatel a zvýšení objemu volného času. Tehdejší Československo tento trend zasáhl o něco později než západní evropské země, a navíc se tehdejší režim snažil zasahovat do volby způsobu trávení volného času. Nadále zůstává 48 hodinová pracovní doba a standardní výměra dovolené byla 2 týdny. Důraz byl kladen na práci pro společnost, nejen obnovu dřívějšího stavu, ale vybudování nové společnosti. Zejména po roce 1948 je kladen velký důraz na kolektivní formy odpočinku a organizované trávení volného času většinou související s pracovním nasazením jedince (např. závodní rekreace), byla zde tedy tendence opuštění trávení volného času od rodiny do veřejného prostoru (např. oslavy tradičních svátků, lidové veselice). Individuální trávení volného času bylo vnímáno negativně, např. kavárny a noční podniky byly vnímány jako jakési útočiště lidí, kteří se nechtějí zapojit do společné práce. Tabuizován byl vliv americké zábavní kultury či západní trendy. Rozšířeným způsobem trávení volného času jedince byl poslech rozhlasu, kdy zejména mladí lidé vyhledávali právě zahraniční stanice, které nabízely modernější hudbu. Od poloviny 50. let se pak také rozšířeným způsobem trávení volného času stalo sledování televize. Vysoký zájem měl tehdejší režim o trávení volného času dětí a mladistvých, neboť tyto skupiny se mu jevily jako snáze manipulovatelné směrem k tehdejší ideologii. Typickými akcemi pro děti byly pak např. účast na brigádách či na pionýrských táborech.

Druhá časová etapa je v rozmezí let 1957 – 1967. V roce 1956 došlo ke zkrácení pracovní doby, a to z 48 hodin na 46 hodin týdně. V českých podmínkách se v tomto období začalo více hovořit o otázkách volného času a docházelo zde k opětovnému navazování kontaktů s vyspělými západními státy. Čím dál více docházelo k vnímání volného času i jako času pro pasivní odpočinek a pasivní formy zábavy, či vzdělávání ve volném čase, které mohly sloužit pouze pro potěšení jedince. Většina českých badatelů chápala hlavní roli volného času jako prostor pro rozvoj lidské osobnosti, ale na druhou stranu neodsuzovala jeho využití k odpočinku a zábavě. (Franc, Knapík, 2013: 15-105)

Zajímavá data poskytl výzkum využívání volného času na vesnicích vypracovaný Osvětovým ústavem roku 1961 v obci Pozdřechov v okrese Vsetín, Výzkum ukázal, že nejvíce byl volný čas využíván procházkami a návštěvami (24 %) a nečinností (21 %). Dále zaujímala místo četba knih a časopisů (14,4 %), zájmová činnost (13,7 %) a dále poslech rozhlasu a televize (10,6 %). Nejméně pak byla zastoupena návštěva hostince (7,1 %), návštěva kina či divadla (4,3 %) a sport (0,7 %).

Z provedeného výzkumu bylo patrné, že přibližně jednu pětinu volného času lidé v této vesnici trávili pasivním odpočinkem. (Franc, Knapík, 2013: 94-95)

Volný čas dnes

Současné pojetí volného času lze chápat jako jakýsi sociální výdobytek a jako důsledek pokračujícího racionálního uvažování v průmyslové sféře. Význam volného času vzrostl zejména z následujících důvodů:

- volný čas se stal znakem sociálního pokroku pro široké vrstvy obyvatel,
- prodloužila se doba pro rekreaci z důvodu zvýšených nároků na pracovní výkon,
- zkracování pracovní doby se stalo prostředkem proti nezaměstnanosti,
- od 19. století došlo k silnému omezení pracovní doby a rozšíření volného času.

Rozšíření volného času je tedy určitým znakem kulturní proměny současné doby. Tato proměna se vyznačuje zejména konzumní orientací, oceňováním zábavy, hry, komunikace či družením lidí. (Kaplánek, 2011: 18-20)

Současné trendy ve volném čase

Současná společnost prošla v posledních obdobích výraznými proměnami, které velmi zásadně přetvářejí její ekonomický, politický a sociální systém. Tato změna s sebou přináší i změnu hodnotové orientace, kterou lze označit jako posun od materialistických hodnot (tj. zaměření lidí na ekonomický rozkvět, hmotné zabezpečení, stabilní ekonomický růst či dodržování sociálního pořádku) k postmaterialistickým hodnotám (zaměření jedince na seberealizaci, podílení se na důležitých vládních rozhodnutích, vytváření humánnější společnosti či žití v kvalitním životním prostředí). Z tohoto lze očekávat, že pro současnost, ale i pro budoucnost bude charakteristický růst významu volného času, lidé budou ochotni se scházet a trávit svůj čas aktivitami různorodého charakteru, budou se více navracet k přírodě a budou mít chuť se sebezdokonalovat a seberealizovat. Tento vývoj se ovšem nebude týkat celé společnosti, ale pouze tedy její

určité části, vzhledem k tomu, že ve společnosti jsou i nadále rozdíly podle věku, vzdělání či ekonomické situace obyvatel. Nejvýznamnější společenskou a kulturní vymožeností současné doby je žít svobodně bez různého omezování a sám si zvolit vlastní způsob života. (Dohnal a kol., 2009: 28-30)

1.2 Definice volného času

Existuje celá řada definic volného času. V této části představím definice od různých autorů. Pávková a kol. (2002: 13) charakterizují volný čas pomocí znaků volného času, přičemž tento by se tak dal definovat jako doba svobodné volby činnosti, kdy si člověk dělá co chce a ne to co musí. Vybrané činnosti jsou pro člověka příjemné a přinášejí mu potěšení a v neposlední řadě tyto činnosti člověku ve volném čase dávají příležitost k rekreaci, odpočinku či obnově sil.

Pávková a kol. (2002: 13) chápou volný čas jako něco, co je opak nutné práce a povinností. Definují ho tak, že je to doba, která umožňuje lidem si svévolně či svobodně vybrat činnost, kterou dělají dobrovolně a rádi, která jim přináší pocit uspokojení a následně i uvolnění. Pod pojmem volný čas autoři zahrnují: rekreaci, odpočinek, zábavu, zájmové vzdělávání, zájmové činnosti, dobrovolnou společensky prospěšnou činnost i časové ztráty, se kterými je činnost spojená. Z hlediska dětí a mládeže autoři této knihy považují, že do volného času nepatří vyučování a činnost, která je s vyučováním spojena, základní péče o zevnějšek a osobní věci, sebeobsluha, povinnosti spojené s provozem rodiny, domácnosti, výchovného zařízení a také další uložené vzdělávání, a i další časové ztráty. Autoři i nadále uvádějí, že součástí volného času nejsou zdaleka činnosti, které zabezpečují biologickou existenci člověka (spánek, jídlo, hygiena, zdravotní péče). Ale i z výše uvedených činností si lidé dokážou vytvořit svého koníčka, což může být např. ve vztahu k přípravě různého jídla či k jeho konzumaci.

Kaplánek (2011: 6-8) vymezuje volný čas negativně a pozitivně. Negativní definice volného času vychází z toho, že člověk má volno od práce či je to volný čas vůči pracovní době. Oproti tomu pozitivní vymezení volného času je založeno na základě jeho vlastní kvality, kdy je to čas, se kterým si jedinec může svobodně nakládat podle svého, nebo-li jedinec má volno pro své záliby, má volno pro sebe, pro své blízké.

Autor dále rozlišuje dva typy volného času, a to volný čas v širším smyslu a volný čas v užším smyslu:

- **volný čas v širším smyslu** označuje všechnen volný čas, který je mimo pracovní dobu, včetně cesty do práce, péče o vlastní tělo, jídla, spánku atd.
- **volný čas v užším smyslu** v sobě nezahrnuje časové úseky, které jsou spojené s prací, např. cestu do práce, spánek či jiný nutný odpočinek. Nepatří sem také činnosti, které jsou zakotveny v osobním denním programu jednotlivce.

Kaplánek rozděluje čas na dva typy, a to na **čas spánku** a **čas bdělosti**. **Čas bdělosti** nadále rozděluje na dva různé typy a tím jsou: **pracovní doba** a **volný čas**. Nadále rozlišuje mezi **vlastním volným časem** a **polovolným časem**.

- **vlastní volný čas** definuje jako disponibilní čas či jako čas k libovolnému jednání, tím se rozumí, že s tímto časem jednatel disponuje podle svých osobních zájmů, přání, nebo-li se jedná o individuálně a volně disponovaný čas,
- **polovolný čas** definuje jako čas, který je určený pro činnosti mimo zaměstnání (Kaplánek, 2011: 7)

Hájek, Hofbauer, Pávková (2011: 10) uvádí, že „*volný čas je částí lidského života mimo čas pracovní (návštěva školy a pracovní proces) a tzv. čas vázaný, který zahrnuje biofyziologické potřeby člověka (spánek, jídlo, osobní hygienu), chod rodiny, provoz domácnosti, péči o děti, dojíždění za prací a další nutné mimopracovní povinnosti.*“ Volný čas je doba, kterou má jedinec po splnění důležitých potřeb a povinností k dispozici pro své činnosti sebeurčující a sebevytvářející:

- oddych a zábavu,
- rozvoj koníčků a zájmů,
- rozvoj vzdělání,
- veřejný život,

Čas polovolný je pojem, který hraničí s činnostmi na pomezí času vázaného a času povinného. Uvádí se, že to jsou aktivity, které jedinci přináší radost a zároveň i praktický užitek (zahrádkářství, ruční práce, kutilství).

Hofbauer (2004: 13) uvádí volný čas pomocí anglického vyjádření – leisure time a francouzského pojmu – le loisir. Jinak volný čas definuje jako čas, kdy jedinec nevykonává žádnou činnost pod jakýmkoliv tlakem závazků, které vyplývají z jeho sociálních rolí, především z dělby práce, a hlavní je si zachovat a rozvíjet svůj život.

Občas označuje čas, který zbývá jedinci po splnění nepracovních i pracovních povinností – jedná se o takzvanou zbytkovou, reziduální teorii volného času, která je rozšířená především v německé literatuře, jinak řečeno německým jazykem Resttheorie. Volný čas charakterizuje jako činnost, do které jedinec vstupuje s očekáváním a následně se i účastní svého svobodného rozhodnutí, které mu přináší příjemný pocit uspokojení a následně i vzrušující zážitky.

1.3 Pohledy na volný čas

Pávková a kol. (2002: 15-17) uvádí několik možných pohledů na problematiku volného času. Jedná se o následující pohledy:

- **ekonomický pohled**

Z hlediska ekonomického se zde jedná o společnosti, které se zabývají vybavením pro volný čas. Důležité je tady to, kolik společnost investuje do vybavení pro volný čas a zda se jí tato investice alespoň zčásti nákladu vrátí. Volný čas tak představuje dobu, která se může využít především pro vzdělávací a výchovnou činnost. Při zájmových činnostech mohou jedinci získat nové vědomosti, které později uplatní při rekvalifikaci, ale i v profesi. Průmysl volného času je z hlediska ekonomického prosperujícím odvětvím, v němž z pohledu podnikajících subjektů není kladen důraz na kultivaci osobnosti a vzdělávací cíle. Činnosti ve volném čase poskytují obživu zábavnímu průmyslu, cestovním kancelářím, sportovním organizacím, výrobcům oblečení pro sport a volný čas, hotelům aj. Je odhadováno, že obyvatelé ve vyspělých zemích na činnosti ve volném čase utratí třetinu svých příjmů.

- **sociologický a sociálněpsychologický pohled**

Z hlediska sociologického a sociálněpsychologického je hlavní sledovat, jak ve volném čase činnosti přispívají k utváření mezilidských vztahů a jestli pomáhají tyto vztahy kultivovat. Tento pohled má veliký význam zejména z pohledu dětí a mládeže, který je předmětem úvah rodičů, psychologů, pedagogů, kriminalistů a také sociologů a filosofů. Z tohoto hlediska má význam i určitá možnost kompenzace vlivu některých problémových rodin a úrovně sociální péče ve volném čase. Součástí socializace jedince je rovněž vytváření formálních i neformálních skupin. Zejména u dětí je způsob využívání volného času ovlivněn sociálním prostředím, kdy zvláště významnou roli hraje rodina. Rodiče jsou pro děti vzory. Ty rodiny, které neplní dobře výchovnou funkci, většinou nemají zájem o to, jak jejich děti tráví volný čas. Školy a jiná vzdělávací, výchovná

zařízení mohou tento nedostatek částečně kompenzovat, avšak pokud se to nepodaří, je zde nebezpečí, že se dítě dostane do nežádoucí vrstevnické skupiny. Nedostatečná nabídka volnočasových aktivit, nedostatek pozitivních sociálních vazeb nebo dlouhotrvající pocit nudy mohou přispět k formování jedince, se kterým se snáze manipuluje a který nalézá seberealizaci v sociálně závadovém prostředí.

Velký vliv zde mají hromadné sdělovací prostředky. Tyto mohou na jedince působit jak pozitivně, tak zde hrozí nebezpečí plynoucí z nevhodných pořadů, děti tráví u televize příliš mnoho času a vlastní aktivita je nahrazena pasivním sledováním bez hlubšího prožitku.

- **politický pohled**

Z výše uvedeného pohledu je k uvážení, do jaké míry a jakým způsobem bude stát zasahovat do volného času obyvatelstva a jakou bude mít školskou politiku, zda bude ve školské soustavě věnována dostatečná pozornost i zařízením zaměřeným na volný čas. Stát působí z hlediska volného času především v těchto směrech:

- zakládá, financuje a ovlivňuje zařízení pro volný čas,
- pomáhá organizacím, sdružením a spolkům,
- vytváří podmínky pro potřeby dětí a mládeže mimo organizovanou činnost,
- utváří kladný postoj dospělých jedinců k dětským aktivitám ve volném čase,
- příprava profesionálních, dobrovolných pedagogů.

Ve městech a obcích by měla být nabídka volnočasových aktivit, která tvoří funkční systém bez upřednostňování institucí, organizací či majetkoprávních vztahů. Na této nabídce by se měli podílet všichni partneři na základě dohod a využívat státní a obecní zdroje, platby účastníků i sponzorských darů.

- **zdravotně-hygienický pohled**

Z tohoto pohledu je důležité při využívání volného času sledovat, jak podporovat zdravý tělesný i psychický vývoj jedince. Zdravotníky v tomto směru zajímá, jak uspořádat den, respektovat výkonnostní křivku jednice, hygiena prostředí i sociálních vztahů a duševní hygiena. Správné využití volného času má pozitivní dopad na zdravotní stav člověka. Bylo prokázáno, že jedinec podá nejvyšší výkon mezi 9:00 hod. – 11:00 hod. dopoledne, po obědě jeho výkonnost klesá a zvyšuje se opět okolo 15:00 hod – 16:00 hod odpoledne,

kdy poté následuje pozvolný pokles výkonu. U jiných jedinců zase dochází k dobrému výkonu např. časně ráno. Z důvodu tohoto kolísání výkonnosti je potřeba přizpůsobit režim dne, např. ve školních družinách.

- **pedagogický a psychologický pohled**

Z pohledu pedagogického ovlivňování volného času je důležité podporovat aktivitu dětí a mládeže, poskytovat prostor pro jejich spontánnost, seberealizaci, sociální kontakty, kladné citové odezvy a také poskytovat pocit bezpečí a jistoty. Dobrovolné volnočasové aktivity s vhodným pedagogickým způsobem motivace a usměrnění poskytují příležitost k rozvoji všech stránek osobnosti, tělesných a duševních vlastností a také sociálních vztahů.

Z pedagogického hlediska jsou důležité dva úkoly:

1. výchova ve volném čase – naplňování volného času smysluplnými aktivitami, a to jak rekreačními, tak i výchovně-vzdělávacími,
2. výchova k volnému času – seznámení jedince se zájmovými aktivitami, poskytnutí orientace v těchto aktivitách a na základě vlastních zkušeností nalezení takové zájmové činnosti, která mu dá možnost uspokojení a seberealizace.

Vzrůstající kvantita volného času však neznamená nárůst kvality. Proto je pedagogické ovlivňování volného času důležité a jeho zanedbání může mít nedozírné následky např. v projevech závislosti mladé generace na drogách, hracích automatech a obdobných sociálně patologických jevech.

1.4 Funkce volného času

Existuje mnoho různých funkcí volného času, které se v literatuře uvádějí. Hofbauer (2004: 13) uvádí tři hlavní funkce volného času, a to **odpočinek** (regenerace pracovních sil), **zábava** (regenerace duševních sil), **rozvoj osobnosti** (spoluúčast člověka na vytváření kultury).

Polský sociolog a historik Alexandr Kamiński definuje tři základní funkce volného času, které navzájem souvisejí s realizací volného času, a to **zábavy**, **odpočinku**, **aktivit**, které rozvíjí osobnost člověka (ve veřejné činnosti, amatérských aktivitách, vzdělání).

Francouzský sociolog volného času Roger Sue uvádí své funkce volného času:

- **psychosociologická funkce**

Výše uvedená funkce obsahuje: rozvoj, uvolnění, zábavu.

- **sociální funkce**

Tato funkce znamená socializaci v několika sociálních prostředích, a to především v rodině a sdružování se. Dále se jedná o symbolickou příslušnost, která vyznačuje vztah k určité skupině, také obsahuje potvrzení vlastní osobnosti a sociální uznání.

- **terapeutická funkce**

Terapeutická funkce obsahuje: zdravotní, smyslový rozvoj, zdravý životní styl, prevenci chorob.

- **ekonomická funkce**

Daná funkce uvádí, že volný čas má velmi pozitivní vliv na uplatnění jedince v jeho profesním životě. Dále tato funkce hovoří i o výdajích jedince, které vynakládá na dané aktivity volného času. Ekonomická funkce se týká i forem volného času jako prožívání či pouhé spotřeby vedoucí k odcizení.

Dumazedierovo pojetí funkcí volného času zahrnuje očekávání a naději a osvobození od požadavků pracovního procesu, dále zahrnuje zábavu a rozptýlení jako jsou např: hry, divadla či kina a také rozvoj umělecký, fyzický. Jako funkce volného času uvádí tyto:

- **relaxační** (zahrnuje veškerý odpočinek, který je nezbytný k pracovnímu výkonu),
- **zábavná** (zahrnuje aktivní odpočinek, účast na sportu či kulturním životě),
- **vzdělávací** (veškerý čas, kdy si člověk pěstuje, rozvíjí a rozšiřuje své znalosti a dovednosti).

České oficiální dokumenty uvádějí hlavní funkce volného času, těmi jsou: regenerace, kompenzace, relaxace, sociální prevence a výchova. (Hofbauer, 2004: 14-15)

Německý pedagog volného času Horst W. Opaschowski komplexně vymezuje funkce a možnosti volného času. Za základní považuje tyto:

- **rekreaci** (uvolnění, zotavení, odpočinek),
- **kompenzaci** (jedinec si nahrazuje nedostatky),
- **výchovu a další vzdělávání – edukační** (učení ve svobodě a o svobodě, sociální učení či sebevzdělávání, vzdělávání,

- **kontemplaci** (nalézání smyslu života a jeho duchovní výstavba, zamyšlení se),
- **komunikaci** (podíl na získávání a poskytování informací, sociální kontakty, navazování vztahů),
- **participaci** (účast na vývoji společnosti, podílení se, dobrovolnictví),
- **integraci** (vrůstání do společnosti, stabilizace života rodiny),
- **enkulturaci** (vrůstání do určité kultury, kulturní rozvoj sebe samých, kreativní vyjádření prostřednictvím sportu, umění, technických a různých činností). (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2003: 12-13)

Mimo výše uvedený seznam funkcí volného času dle Horsta W. Opaschowski uvádí Kaplánek (2011: 20) tyto funkce volného času:

- **katarze** (odreagování od potlačených emocí, napětí a osvobození),
- **ventil** (uvolnění přebytečné energie),
- **konzum** (volný čas je prostředek k užívání věcí a produktů),
- **kontrast** (volný čas je protikladem práce),
- **kongruence** (volný čas je podobný práci).

1.4.1 Funkce výchovy ve volném čase

V současné době z pedagogického pohledu je volný čas doba vhodná pro naplnění času smysluplnými aktivitami, pomocí kterých dochází k přenosu výchovně-vzdělávacích a jiných hodnot na jedince. Obecným cílem výchovy ve volném čase je naučit jedince hospodařit s volným časem a dokázat ho ocenit. Dalšími cíli je jedince naučit rozvíjet jeho vlastní zájmy a naučit jej uspořádat den, aby byl schopný pracovat s časem. (Kaplánek, 2017: 87)

Výchova ve volném čase je specifickou oblastí výchovy, kdy plní výchovně-vzdělávací, zdravotní, sociální a preventivní funkce, přičemž výchovné působení je důležité zejména u dětí a mládeže. Pávková (2014: 14-16) uvádí hned několik vymezených specifických funkcí volného času. Do základních funkcí výchovy ve volném čase patří:

- **výchovně-vzdělávací**

Tato funkce záměrně a cílevědomě ovlivňuje osobnost vychovávaných jedinců. Během tohoto volného času se působí na stránky osobnosti (fyzickou, sociální, psychickou), dále se jedná o rozvíjení rozumových schopností, volných vlastností i emocí. Výchova ve volném čase poskytuje prostor pro kultivaci a uspokojování potřeb (sociální vztahy, potřeba seberealizace), pro usměrňování, uspokojování, prohlubování a rozšiřování zájmů, pro rozvoj specifických schopností a jejich objevování. Ve většině

zájmových skupin dochází k nenásilnému sociálnímu učení, jedinci dané skupiny si osvojují dovednosti a vědomosti, které použijí pro život mezi lidmi či ve společnosti.

- **zdravotní**

Výše uvedená funkce výchovně působí na všechny aktivity ve volném čase, které podporují zdravý tělesný, duševní i sociální vývoj vychovávaných jedinců. Zdravotní funkce přispívá k mnoha příležitostem, a to:

- vhodné uspořádání režimu dne dle věku jedince, individuálních potíží, typu zařízení, opakování činností různého charakteru, tak aby byl vyvážený biorytmus jedince,
- správné seřazení pohybových aktivit,
- vytváření, upevňování zdravotních stravovacích návyků, dodržování pitného režimu, odstraňování zlovyků, vedení ke zdravému stravování,
- upevňování, pěstování hygienických návyků v péči o tělo, oděv, osobní věci, obuv apod.,
- dodržování pravidel bezpečnosti práce, které zní podobně jako hygienické požadavky, jež jsou stanovené příslušnými právními předpisy,
- podpora dobrých vztahů mezi jedinci výchovného procesu, včasné rozumové řešení možných konfliktů, vytváření příjemného klimatu, respektování požadavků psychohygieny.

- **sociální**

Touto funkcí výchovy ve volném čase se rozumí především zajištění bezpečnosti, dohledu nad dětmi a jejich ohlídání, kdy jsou mimo čas vyučování a volný čas netráví s rodiči. Sociální funkce je u některých školských zařízení veřejností chápána jako nejvýznamnější. Jedná se např. o školní družinu.

Jedná-li se o zařízení, ve kterých lidé tráví volný čas, mají ve většině zařízení jedinci možnosti navazovat rozmanité sociální vztahy, přátelství či kamarádství s jedinci, kteří mají stejné zájmy, setkávají se s novými autoritami, a učí se zaujímat ve skupinách různé postavení či sociální role.

Především v zařízeních, kam děti docházejí a následně tráví volný čas, je důležitá skutečnost, že do určité míry vyrovnávají nestabilní podmínky rodinného prostředí. Zároveň všechny děti mají stejná práva na pozornost a péči pedagoga, na využívání pomůcek, prostorů, hraček, vybavení. Lze i takto pomoci dětem, které jsou z problematického rodinného prostředí, samozřejmě do určité míry.

- **preventivní**

Výše uvedená funkce spočívá v předcházení negativním jevům. Prevence sociálněpatologických jevů u dětí a mládeže je následně řazena do několika oblastí:

- kouření, drogová závislost, experimentování s drogami, alkoholismus,
- delikvence, kriminalita,
- virtuální drogy, sem se řadí televize, video, počítač,
- záškoláctví, útěky z domova, lhaní,
- patologické hráčství (gamblerství a podobné formy závislosti i problémy v oblasti sexuality),
- vandalismus, šikanování a podobné formy násilného chování,
- intolerance, xenofobie, rasismus.

Pokud jsou volnočasové aktivity vhodně zvolené a jsou dostupné, slouží jako určitá primární prevence. Jedinec, který umí využívat volný čas a využívá ho vcelku dobře, má své zájmy, koníčky a věnuje se jim, s malou pravděpodobností podlehně špatným vzorům a následně se u něho projeví některé z výše uvedených patologických jevů.

Pávková a kol. (2002: 41) chápou prevenci proti sociálně-patologickým jevům ve třech rovinách:

- **prevence primární**

Tato prevence je určena pro celou populaci, především té části, která není narušená či kriminálně riziková.

- **prevence sekundární**

Výše uvedená prevence obsahuje aktivity, které jsou zaměřené na kriminálně rizikové skupiny a jedince. U těchto skupin či jedinců je vysoká pravděpodobnost, že se stanou přenašeči závadové činnosti, a to i na ty, u kterých je vysoká pravděpodobnost, že se mohou stát jejími oběťmi. Jedná se např. o děti, které pocházejí z míst, kde se vyskytuje zvýšená kriminalita, anebo se jedná o menšinové skupiny.

- **prevence terciální**

Výše zmíněná prevence usiluje o léčení či zabraňování recidivě u těch jedinců, kteří jsou momentálně zasaženi sociálně-patologickými jevy či negativními jevy. Především se prevence zaměřuje na příčiny a podmínky vzniku závadového jednání a jeho recidivy a také na sociální prostředí.

1.5 Možnosti trávení volného času

Existuje spousta možností, jak trávit volný čas, a způsobů, jak k volnému času přistupovat. V této podkapitole uvádím, jaké jsou druhy trávení volného času, jaké jsou nejčastější

provozované aktivity ve volném čase založené na průzkumech z minulosti. Dále jsou zde uvedeny problémy při trávení volného času a efektivní způsob, jak s časem nakládat.

1.5.1 Druhy trávení volného času

Volnočasové aktivity je možné rozdělit podle míry jejich formálnosti na aktivity organizované a neorganizované. **Neorganizované** jsou takové aktivity ať už jednotlivců nebo skupin, při nichž využívají volně dostupné nebo osobní zdroje (jsou to např. bazény, hřiště, krajina, televize a počítač, zahrada, atd.). **Organizované** aktivity jsou řízeny nějakými institucemi (např. školy, ziskové či neziskové subjekty). Organizované volnočasové aktivity se dále realizují v různých formách. Nejvolnější charakter mají spontánní aktivity, kde činnost není organizovaná dospělým. (Hambálek, 2005: 43)

Spontánní aktivity (např. v přírodě, na hřištích, sportovištích, čítárnách nebo v knihovnách) jsou přístupné všem a nemají určený začátek a ani konec. K dalším patří zájmové činnosti **příležitostné**, které zahrnují organizované, jednorázové či cyklické, rekreační, oddychové nebo vzdělávací aktivity. Mohou to být např. přednášky, soutěže, různé turnaje či závody, exkurze, výlety, zájezdy či různé tábory a další. Činnost je časově ohraničená, je řízená dospělým a může probíhat v místním, regionálním, celostátním či v mezinárodním měřítku. Dále jsou to činnosti **pravidelné**. Tyto činnosti se uskutečňují po celý rok v pravidelných intervalech a jsou vedeny kvalifikovaným vedoucím. Jsou to např. kroužky, umělecké soubory či sportovní družstva či různé kluby a kurzy. Jejich cílem je osvojit si nové vědomosti, dovednosti a posílit kladný vztah k dané aktivitě. (Hofbauer, 2004: 21)

Vedle tohoto rozdělení je možné volnočasové aktivity rozdělit na **individuální** (takové aktivity, které jedinec vykonává sám, např. sledování televize, jízda na kole, čtení) a **kolektivní** (fotbalový zápas či povídání s kamarády). (Matoušková, Čevela, 2001, <http://mim.cemotel.cz/e/modrice/studie-1109/28.htm>, cit. 2021-04-11)

Primární prostředí pro trávení volného času představuje rodina, která také do značné míry ovlivňuje celkový vztah k volnému času. „*Rodina jako primární sociální skupina je pro rozhodující většinu dětí a mladých lidí také prvotním prostředím volnočasového života a výchovy, zásadně se podílejí na formování jejich osobnosti.*“ (Hofbauer, 2004: 56)

První zkušenosti z aktivit volného času jsou získávány v **rodině**, kdy tato jako inspirátor podporovatel či realizátor volnočasových aktivit působí zejména následovně:

- nápodobou a reprodukcí vzorců pozitivního chování rodičů vůči volnému času, díky účasti dětí na aktivitách rodiny jako jsou např. společenské hry, zábavy a oslavy, setkání s přáteli, návštěvy různých kulturních zařízení, výlety či procházky a další,
- uskutečňováním pravidelných zájmových činností dětí v rodině (sportovní, umělecké, turistické, zábavné a další),
- sledováním a reagováním na potřeby, zájmy či nadání dětí, které se samy na zájmovou činnost přihlásily, s rostoucím věkem dítěte a jeho rozšiřujícími zájmy dítě překračuje rámec rodiny a postupně se osamostatňuje.

Pro trávení volného času jsou využívána jak přirozená prostředí (např. příroda, ulice, parky, zahrady), tak infrastruktura měst a obcí jako jsou hřiště, sportovní areály, nákupní centra, ale i volnočasové organizace (střediska volného času, umělecké školy, tělovýchovné jednoty, sdružení dětí a mládeže). Jednotlivci sami zpravidla nejsou schopni uspokojit veškeré své potřeby spojené s volným časem. Většinou k tomu nemají dostatek finančních prostředků, kompetencí či moc. K uspokojení potřeb spojených s volným časem je zapotřebí institucí, které navrhují a realizují různé strategické plány pro rozvoj dané lokality (např. obecní úřady, odborné komise či koordinátoři), tak i instituce, které tyto služby poskytují. (Matoušková, Čevela, 2001, <http://mim.cemotel.cz/e/modrice/studie-1109/28.htm>, cit. 2021-04-11)

Na způsob trávení volného času a životního stylu jedinců v dané společnosti má také vliv kultura daného státu. Každá kultura ve světě má své specifické hodnoty, vzorce chování, ale i odlišné názory, jakým způsobem trávit volný čas. Každá kultura během svého vývoje vytvářela jak své originální způsoby trávení volného času, ale také se přebíraly informace a činnosti z jiných kultur. Toto ovlivňování jednotlivých kultur má své klady a zápory. Mezi klady se řadí pozitivní ovlivnění a doplnění jinou kulturou a mezi zápory patří odmítání ostatních kultur. (Janiš, 2009: 15)

1.5.2 Nejčastější aktivity ve volném čase

Jakým způsobem je využíván volný čas a aktivitám, které lidem ve volném čase vykonávají, se pravidelně věnuje Centrum pro výzkum veřejného mínění, které na tuto problematiku realizovalo několik výzkumů. V roce 2009 byl uskutečněn průzkum k nejčastěji k provozovaným aktivitám v letech 2005-2009, kdy se ho zúčastnilo přibližně 1 000 respondentů ve věku 15 let a výše. Výsledky tohoto výzkumu jsou uvedeny v tabulce č. 1.

Tabulka č.: 1 Nejčastěji provozované aktivity ve volném čase v letech 2005 a 2009 (v %)

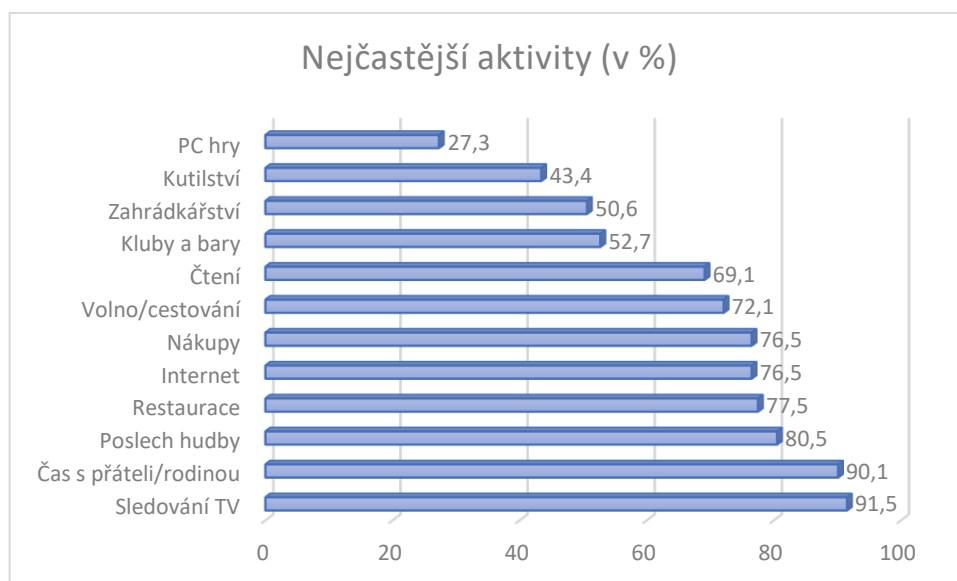
	2005/12	2009/11
Televize	51	41
Čtení	37	31
Aktivní sport	26	31
Setkání s přáteli	21	26
Rodina	23	24
Procházky (i se psem)	18	17
Počítač	14	14
Zahrádka	10	13
Odpočine, spánek	11	11
Kino, divadlo, výstavy	7	7
Zájezdy, výlety, cestování	3	7
Hospoda, bary	6	6
Ruční práce	8	5
Kutilství, opravy v domácnosti	7	5
Poslech hudby	5	5
Domácí práce	4	4
Ostatní	38	38
Bez odpovědi	13	15

Zdroj: (Fazik, Štemberk, 2013: 26)

Z tabulky je patrné, že nejčastější aktivitou ve volném čase je sledování televize. Tato se umístila na prvním místě v roce 2005 a 2009. Na druhém místě se nachází čtení různé literatury, zpravodajství. Mezi tři další nejčastější aktivity patří sport, setkání s přáteli a rodina. (Fazik, Štemberk, 2013: 26)

Další průzkum nejčastěji provozovaných aktivit byl proveden na přelomu roku 2017 a 2018 oddělením výzkumu na serveru statista.com. Průzkumu se zúčastnilo 7 715 respondentů ve věku 16 let a výše. Tento průzkum se realizoval ve Velké Británii. Mezi prvních pět nejčastěji udávaných aktivit patřilo sledování televize, čas s přáteli/rodinou, poslech hudby, restaurace, internet (Statista, 2020). Výsledky z uvedeného průzkumu jsem zpracovala do přehledného grafu č. 1.

Graf č.: 1 Nejčastěji provozované aktivity dle průzkumu ze statista.com

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

1.5.3 Digitalizace volného času

Mezi důležité charakteristiky současné společnosti patří její proměna, přičemž změny či dynamické procesy probíhají v několika úrovních a různých oblastech společnosti. Důsledkem rychlého rozvoje nových technologií se volný čas současného člověka významně posunul do digitální oblasti. V praxi to následně znamená, že jedinec realizuje aktivity ve volném čase prostřednictvím digitální technologie. V několika navazujících výzkumech byl sledován volnočasový vývoj mládeže ve věku 15–18 let od roku 1982 do roku 2011. Byla použita hodnotící škála od 1 do 5, kdy 1 znamená, že dotazovaní neprovozují činnost nikdy a 5 znamená, že jí provozují denně. Z údajů jasně vyplývá rostoucí tendence věnovat se aktivitám na počítači a celkový vzestup počítačových aktivit. (Fazik, Štemberk, 2013: 50)

V dnešní době je také patrný rostoucí trend trávení volného času na sociálních sítích jako je např. Facebook, Instagram, TikTok, Youtube, Twitter, Pinterest, Snapchat, WhatsApp, Viber, LinkedIn. Díky sociálním sítím mohou jejich uživatelé spolu komunikovat, sdílet informace, fotografie či videa ve virtuálním prostoru. O oblíbenosti sociálních sítích vypovídá skutečnost, že je v současné době používá přes 3,4 miliardy lidí, což je polovina světové populace (Sítě v hrsti, 2021, <https://sitevhrsti.cz/socialni-site>, cit. 2021-05-29)

1.5.4 Nevyužívání volného času

Každý člověk je jiný. Z tohoto důvodu různí lidé zaujímají různé postoje k využívání volného času. Děje se tak na základě hodnotové orientace (podle toho jakou hodnotu má volný čas v jejich životním stylu), finančních možností, schopností a zkušeností. Existují tedy lidé, kteří však v souvislosti s trávením volného času zažívají různé problémy. Jedním z nejzásadnějších problémů je situace, kdy jedinec volný čas nemá vůbec. Nejedná se však ani tak o neexistenci volného času, ale o jiné problémy, jimiž mohou být např. špatné uspořádání času a režimu dne. Pro řadu lidí je volný čas luxusem, který si díky svému postavení nemohou dovolit či volný čas musí omezovat (např. rodiny s jedním rodičem s nízkým ekonomickým statusem, které svým členům nemohou dopřát vybavení a služby pro volný čas), dalším příkladem neschopnosti, jak využít volný čas je workoholismus. (Matoušková, Čevela, 2001, <http://mim.cemotel.cz/e/modrice/studie-1109/28.htm>, cit. 2021-04-11) Definice workoholismu je jednoduchá: „*Workoholismus je závislost na práci.*“ (Kalašová, 2017, <https://www.jatodokazu.cz/hlavni-priznaky-workoholismu/>, cit. 2021-04-16) Workoholik je natolik posedlý prací, která mu sama poskytuje pocit naplnění, že ani dosažení dostatečných příjmů nevede k omezení jeho práce a vytvoření volného času. Specifickým příkladem osob, které mají změněný vztah k volnému času, jsou nezaměstnaní. Je zřejmé, že člověk je schopen si volného času užívat, jen pokud je tento čas dobrovolný, k čemuž u řady lidí brání různé ekonomické, sociální či psychické ztráty, které mohou být spojeny s nezaměstnaností. Dalším příkladem jsou lidé neschopní se zorientovat v nabídce volnočasových aktivit, neschopní vybrat si vhodnou aktivitu a této se účastnit. Toto spolu s nedostatečnou nabídkou volnočasových aktivit lze považovat za příčiny nudy a pocitu nespokojenosti při využívání volného času.

Životní styl, ve kterém je vztah k volnému času nějakým způsobem narušen, je z dlouhodobého hlediska rizikový po stránce fyzické, psychické a sociální. Jedinec se tak ochuzuje o rekreační a psychohygienické účinky volného času. (Kalašová, 2017, <https://www.jatodokazu.cz/hlavni-priznaky-workoholismu/>, cit. 2021-04-16)

Na druhou stranu volný čas pro mnoho lidí v dnešní době znamená zpomalit a prostě na pár hodin nedělat nic. Být trochu líný a zapomenout na práci, využít volné dny a dobít baterky i díky nicnedělání. (Hermochová., 2020, <https://www.flowee.cz/civilizace/5697-i-to-nicnedelani-je-vlastne-zasadni-vec-kterou-bychom-meli-delat->

casteji?fbclid=IwAR1z52mEb0JbB1PtaXIg0n-5oDWrDl8wznfoRTA3E144VvfhzV0sxrequ4>, cit. 2021-04-19)

Veselá (1997: 6) rovněž uvádí současné problémy dospělých při způsobu využívání volného času, mezi které patří:

- vztah mezi volným časem a prací (volný čas by měl vyrovnávat jednostrannost práce),
- problémy masmédií (obsah a úroveň pořadů, vztah mezi zábavou a rozvojem osobnosti),
- problém aktivních a pasivních forem využívání volného času (mnoho lidí přechází od aktivního sportování k pasivnímu sledování sportu apod.),
- problémy osob s nedostatkem volného času (např. zaměstnané matky, matky studentky),
- problémy osob bez jakékoliv hodnotnější náplně volného času (člověk, který nic nedělá a nudí se, se snáze stane členem party delikventů, či začne užívat drogy).

1.5.5 Efektivní řízení volného času

Centrum pro výzkum veřejného mínění v roce 2009 na souboru respondentů 15 let a výše v celkovém počtu přibližně 1 000 dotázaných realizovalo průzkum o množství volného času ve všedních dnech v sobotu a v neděli v roce 2005 a 2009 viz tabulka č. 2.

Tabulka č. 2 Množství volného času ve všedních dnech, v sobotu a v neděli v letech 2005 a 2009 (v %)

Údaje v %	Ve všední dny		V sobotu		V neděli	
	2005	2009	2005	2009	2005	2009
0 hodin	6	6	2	2	1	1
1-4 hodiny	58	59	22	21	17	15
5-9 hodin	27	26	47	48	48	48
10 a více hodin	9	9	28	29	34	36

Zdroj: (Fazik, Štemberk, 2013: 25)

Z výše uvedené tabulky je patrné, že ve všední den 1–4 hodiny volného času má zhruba 60 % respondentů. 5–9 hodin volného času ve všední den má 30 % dotázaných. V sobotu a v neděli má 1–4 hodiny přibližně 20 % dotázaných a 5–9 hodin v sobotu a v neděli má přibližně 50 % dotázaných. Jen nepatrné procento dotázaných uvedlo, že nemá ani hodinu volného času. (Fazik, Štemberk, 2013: 25).

Z tohoto průzkumu vyplývá, že drtivá většina dotázaných nějaký volný čas má. I přesto má v dnešní době mnoho lidí pocit, že má volného času velmi málo či vůbec. Lidé mají pocit, že nestíhají, neví, do čeho se pustit dřív, jsou ve stresu a mají pocit, že jsou pod časovým tlakem. Při dodržování několika základních pravidel je možné si čas uspořádat a efektivně s ním hospodařit. Tato pravidla jsou základem tzv. time managementu, v němž se jedná o způsob, jak efektivně řídit čas. Mezi základní principy time managementu patří:

- vytvořit si seznam priorit (v klidu se zamyslet, co je nejdůležitější a vytvořit si žebříček priorit),
- napsat si úkoly na papír a napsat způsob jejich realizace,
- nepřeceňovat se,
- naplánovat si den (večer si napsat, co následující den splnit a činnosti si časově rozvrhnout). (Ipodnikatel, 2020, <https://www.ipodnikatel.cz/time-management-naplanujte-si-svuj-cas/>, cit. 2021-05-29)

1.5.6 Životní styly vzhledem k volnému času

Vážanský a Smékal (1995: 42) uvádí celkem čtyři životní styly, ve kterých je vzat v úvahu poměr práce a volného času. Tyto životní styly jsou většinou závislé na specifických hodnotových stanoviscích jedince. Styl života ve volném čase ovlivňuje jak životní situace, objektivní podmínky, tak i nároky jedince na průběh životní dráhy, sociodemografické znaky a příležitosti, které člověka obklopují.

- **Pracovně orientovaný životní styl**

Ústředním smyslem života v tomto stylu je profesní činnost. Volný čas se zde chápe jako jakýsi zbylý čas sloužící pro odpočinek a zotavení. Toto pojetí práce a volného času se uplatňuje zejména v úřednických, správních či rozhodovacích orgánech.

- **Hédonistický životní styl**

V tomto životním stylu dochází k oddělování světa práce a světa volného času, kdy práce je nutná pro život a užívání vlastního volného času, a tento volný čas se plně a vědomě prožívá. Je zde patrný přesun zájmů člověka do oblasti volného času rodiny a soukromí.

- **Celistvý životní styl**

Tento životní styl získává rychle na významu. Snaží se o omezení oddělení oblasti práce a oblasti volného času, kdy žádoucí je jak práce, která naplňuje den, ale i redukce této

vlastní práce a uskutečňování aktivit ve zbývajícím čase, který je osvobozený od práce. V obou sférách, tj. jak v práci, tak ve volném čase, lze činnosti prožívat smysluplně.

- **Volnočasově kulturní životní styl**

Na základě hodnotových změn je H. W. Opaschowski přesvědčen, že dojde k vyvinutí tohoto stylu, jehož atributy budou: aktivita a samostatnost, spontánnost a rozvoj sebe sama, sociální styk a pospolitost, uvolnění se a získání dobrého pocitu, legrace a užívání života, čímž dojde k aktivnějšímu zážitkovému zaměření člověka.

1.6 Tvorba volnočasových aktivit

Volný čas je subjektivně vnímaný úsek během lidského života, který se váže a periody denního či jiného časového cyklu. Někteří lidé vnímají způsob prožívání tohoto času a aktivně si ho organizují, jiní lidé tomu nevěnují pozornost. Sociologové volného času chápou trávení volného času jako způsob žití lidí v jejich volném čase. Na základě tohoto se zevšeobecňují vzorce volnočasového chování lidí, které jsou charakteristické pro různé kategorie skupin.

Hambálek (2005: 50) uvádí několik specifík při vytváření volnočasových aktivit pro různé věkové skupiny obyvatel. Jedná se o specifika pro aktivity s dětmi, aktivity s mládeží a aktivity se staršími a starými lidmi.

Při vytváření volnočasových aktivit pro děti je třeba zohlednit následující specifika:

- potřeby a svobodnou vůli dětí,
- tlak rodiny a školy,
- vrstevnické vazby, vzory a významné osoby,
- tlak masmédií a trhu.

Volnočasové aktivity s dětmi by měly zohledňovat specifika dětí jako skupiny a z toho vyplývající potřeby ponechání prostoru pro svobodný výběr a okruh činností. Důraz je také kladen na podporu schopnosti dítěte začlenit se do skupiny, cílem aktivit je rozvoj psychické složky jedince, posílení sebevědomí a sebedůvěry.

Pro kategorii mládeže by při vytváření volnočasových aktivit by měly být splněny následující předpoklady:

- možnost přístupu pro každého,

- rozvíjet osobnost a učit se mezilidským vztahům,
- vytvářet vzdělávací a kulturní aktivity.

Mládeži se rozumí kategorie lidí mezi dětstvím a dospělostí. Volnočasová práce s mládeží by měla upřednostňovat spontánní aktivity, přičemž je kladen důraz na vzájemné vztahy mezi mladými lidmi. V současné době se volnočasové aktivity s mládeží snaží propojit tyto aktivity s přirozeným prostředím a reálným prostředím, kdy jsou orientovány nejen na regenerační a rekreační funkci, ale i na možnost poskytování rekvalifikačních kurzů, vzdělávání. Hambálek (2005: 59)

Při vytváření volnočasových aktivit pro starší a staré lidi je třeba zohlednit jejich potřeby, mezi které patří:

- fyziologické potřeby,
- potřeby bezpečí (bezpečný pohyb, jistota v prostoru, nemít strach, necítit se ztracený),
- sociální potřeby (informovanost o okolí, potřeba patřit k nějaké skupině, potřeba lásky),
- potřeba autonomie (svoboda, pocit užitečnosti, respekt),
- potřeba seberealizace a rozvoj vlastní činnosti.

Volnočasové aktivity u starších lidí mají důležitou roli při naplňování sociálních potřeb a seberealizace, koníčky a zájmy naplňují život člověka a přibližují ho společnosti. Při nedostatku těchto činností a sociálních aktivit mohou mít starší lidé pocit osamocení, a tak mohou volnočasové aktivity podporovat pocit užitečnosti starších lidí. (Hambálek, 2005: 74)

1.7 Trávení volného času v místě bydliště

Důležitým prostorem pro trávení volného času jsou obce a regiony. Jejich aktivity a podpora vytvářejí předpoklady pro účast dětí a mládeže na volnočasových aktivitách a životě společnosti. Mladí lidé zde prožívají první roky života. Malé obce, města a regiony se od sebe liší tradicemi, sociální a ekonomickou a kulturní úrovní, postavením mladé generace i pozorností k její výchově a vzdělávání. Obce a regiony hlavně od počátku devadesátých let 20. století zvyšují svoji pozornost věnovanou volnočasovému životu.

Obec je charakterizována jako „*sídelní jednotka tvořena obvykle jedním nebo několika katastrálními územími, která má samosprávné orgány a pravomoc rozhodovat o místních záležitostech*“. (Hofbauer, 2004: 117)

Region je definován jako „*sociálně-geografický prostor vymezený na základě relativně uzavřených prostorových vztahů a vyznačující se vztahem středisko-zázemí*“. (Hofbauer, 2004: 117)

Místní a regionální orgány usilují o harmonizaci působení správy obce, dobrovolného sdružování, státu a komerčního sektoru tak, aby se rozšiřovaly možnosti využití volného času. (Hofbauer, 2004: 117)

Mezi hlavní typy zařízení, kde lze v místě bydliště trávit volný čas, patří zejména:

- zařízení klubového typu (např. klubovny),
- střediska volného času, mládeže a kultury,
- obecní nebo kulturní střediska,
- místní sportovní zařízení,
- herní koutky v bytě či domě,
- volné zelené plochy či areály v parcích,
- hřiště.

Výše uvedená zařízení jsou součástí komunální politiky, zlepšují kvalitu života zejména mladé generaci, pomáhají jí rozumně využít volný čas a odvádějí ji od antisociálního jednání. Tato zařízení působí v přirozených životních prostředích, umožňují spontánní aktivity a neformální sociální kontakty a mohou obsáhnout široké věkové spektrum od dětí až po dospělé. (Pávková a kol., 2002: 158-161)

Centrum pro výzkum veřejného mínění realizovalo v dubnu 2011 výzkum týkající se životních podmínek v místě bydliště. Bylo dotázáno přibližně 1 000 respondentů ve věku 15 a výše let. Se životem v místě bydliště bylo velmi spokojeno 15 % dotázaných, spíše spokojeno 55 % dotázaných, ani spokojeno, ani nespokojeno 21 % dotázaných, spíše nespokojeno 7 % dotázaných a velmi nespokojeno 2 % dotázaných. Z tohoto zjištění je zřejmé přibližně 75 % dotázaných bylo spokojeno. (Fazik, Štemberk, 2013: 23-24)

2 CHARAKTERISTIKA OBCE BÍLSKO V JIŽNÍCH ČECHÁCH

Obec Bílsko je malebná vesnice zasazená do srdce jižních Čech. Dle mého názoru je to obec zajímavá, je udržovaná a návštěvníkům má celkem dostatek věcí k nabídnutí. V následujícím textu jsou uvedené základní informace o obci a stručná historie obce.

2.1 Historie Bílska

První písemná zmínka o Bílsku je dochována z roku 1350. Nejstarší plánec obce či mapa je vyhotovená před rokem 1710 a je dodnes uchována ve Státním archivu Třeboň. Pro obec Bílsko se dochovaly i písemné prameny, a to Pamětní kniha obce od roku 1851, Kronika obce 1923–1939, Kronika obce, která je vedena od roku 1977 doposud, Kronika sboru dobrovolných hasičů, Farní kronika, která je psána od roku 1776 páterem Tomášem Makovičkou. V Třeboňském archivu jsou uloženy knihy, které se nazývají Gruntovní, nachází se zde od roku 1628, berní ruly 1654 a urbáře, které jsou vedené od roku 1741.

Již ve středověku lákalo okolí zlatonosných řek v Prácheňském kraji lidi k osídlení. U nedaleké obce Skočice se nachází vrchol Hrad, na jehož hřebení jsou dodnes patrné zbytky opevněného hradiště. Pod tímto vrcholem vedla stará zemská cesta navazující na Zlatou či také Solnou stezku z Pacova do Prachatic. Z okolí této stezky jsou ve vodňanském muzeu uloženy archeologické nálezy. Jednalo se o důležitou trasu, doloženou i listinou z roku 1358, kterou v sousední vesnici Pivkovice podepsal král Karel IV., který byl na cestě do Pasova. Tento dokument se týkal majetků strakonických johanitů. Dle jiných dokladů se touto cestou roku 1584 vracel z Jeruzaléma Kryštof Harant z Polžic a Bezdružic ke svému bratru skočickému faráři. Na odbočce této cesty směrem do Strakonice u soutoku Měkyneckého a Bílského potoka potom vznikla osada, která byla nazvána podle starého výrazu pro vodu či potok, Biela. Název obce se časem měnil od Bělsko, Blysko, Blzko i Blsko. Poslední změna názvu z Blsko na Bílsko je z roku 1924, kdy byla zavedena Ministerstvem vnitra dle zákona o jazyku československém.

Obec Bílsko náležela historicky k drahonickému panství (tím do Protivína Schwarzenberkům z Hluboké nad Vltavou), zatímco všechny okolní obce s Bavorovem náležely pod správu hradu Helfenburk (později panství Netolice a tedy Rožmberků do Českého Krumlova).

Obec Bílsko byla v průběhu historie několikrát zcela zničena. Například během husitských válek došlo k vypálení staré tvrzi, kde se nachází dům č.p. 11, a dále byla vypálena většina usedlostí v obci. Obdobně tomu bylo za třicetileté války, kdy většina vsi

byla také vypálená. Rozbořený obecní kostel poté nechal v roce 1630 znovu postavit nový majitel drahonického panství rytíř Mikuláš Diviš Radkovec.

Významní rodáci Bílska:

- Ondřej z Bílska v roce 1395 – purkrabí na hradě Helfenburk,
- Hostislav z Bílska (nar. 1369, bratr Ondřeje z Bílska) zakladatel Rožumberské knihovny, kněz a učitel,
- Ferdinand Drůbek (nar. 1844) vydavatel zpěvníků a učitel,
- František Jedlička (nar. 1865) kněz, papežský komoří,
- Josef Špatný (nar. 1885) ředitel výchovného ústavu Velehrad,
- Leopold Štefl (nar. 1876) kaplan ve Štěkni, farář v USA,
- Helena Vlčková (nar. 1897) malířka. (Kulíková, 2018)

Trávení volného času v Bílsku bylo v minulosti spojováno zejména s aktivitami v různých místních spolcích. Nejvýznamnější byly zejména sbor dobrovolných hasičů, jehož počátek je datován již k roku 1888, kdy spolek měl celkem 42 členů. Mimo hašení požárů pořádali různá cvičení a hasičské soutěže. Další spolek byl spolek založen roku 1912 s názvem Orel, byl určen pro katolickou mládež. Byl zaměřen na tělovýchovu, cvičiště měli u Lejska na konci cesty směrem na Měky nec. Od roku 1922 se tělovýchovou zabýval rovněž spolek Sokol, který byl nazýván blzecký spolek Sokol, a jeho cvičební místnost byla v sále místního hostince. Dále vzhledem k zasazení Bílska do lesnaté krajiny byla v obci v oblibě i myslivost. Kromě účasti na těchto spolcích lidé také trávili svůj volný čas na bálech a plesech, které byly pořádány zejména právě výše uvedenými spolky. Kromě tohoto se volný čas moc neužíval jako v dnešní podobě, protože děti musely pomáhat v hospodářství nebo se navzájem hlídat a dospělí se věnovali opravám v hospodářství, návštěvám, poutím. (Kronika obce Blska od r. 1923, 1923)

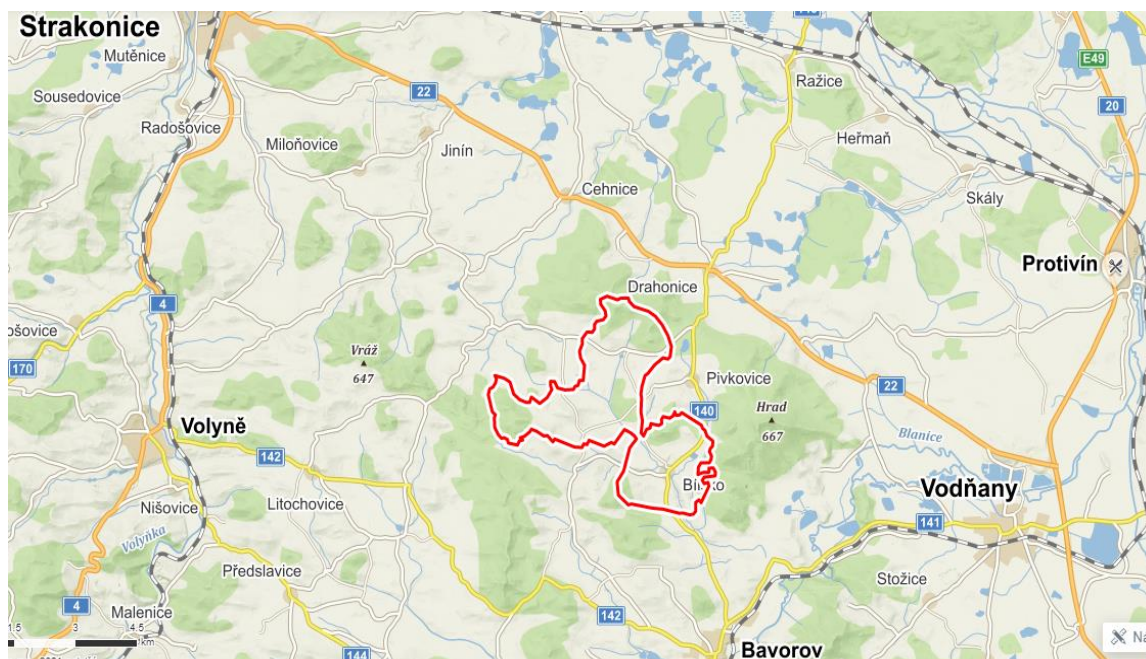
V sedmdesátých letech 20. století pod hlavičkou Socialistického svazu mládeže byl u JZD také fotografický kroužek a kroužek střelby ze vzduchovky, který spadal pod svaz pro spolupráci s armádou. Po roce 1990 organizovalo JZD každoroční výlety na Zemi živitelku. (Kulíková, 2018)

2.2 Základní údaje o Bílsku

Obec Bílsko se nachází v Jihočeském kraji v okrese Strakonice. Obec je vzdálená přibližně 5 kilometrů od obce Bavorov, 10 kilometrů západně od Vodňan a přibližně 25 kilometrů od okresního města Strakonice, od okresního města Písek přibližně 25 kilometrů. Obec se nachází v Bavorovské vrchovině na soutoku Bílského potoka a Měkyneckého potoka. Obec se nalézá v kotlině, která je obklopena kopci Nedělišťe (602 m.n.m., směr jihozápad), Kraseka (555 m.n.m., směr sever), Hrad (667 m.n.m., směr severovýchod) a Jelení vrch (545 m.n.m., směr východ). Přes obec Bílsko prochází silnice druhé třídy, která spojuje Bavorov s Pískem.

Níže se nachází mapa katastrálního území Bílska (ohraničená červeně).

Obr. č. 1: Katastrální území obce Bílsko

Zdroj: (mapy.cz. 2021)

V současné době se Bílsko skládá ze tří osad, a to Bílsko, Netonice a Záluží. Katastrální výměra obce je 1132 ha a nadmořská výška je 520 metrů nad mořem. Počet obyvatel ke dni 1.1.2021 byl 202, z toho 130 obyvatel žije přímo v Bílsku. Zastupitelstvo obce se skládá ze sedmi členů, přičemž tito již pro druhé funkční období jako starostu obce zvolili Ing. Jiřího Kulíka. (Bílsko, 2021)

Vybavenost obce v minulosti, do poloviny 90. let 20. století:

- 3 hospody, 2 obchody,
- fara ve správě římskokatolické církve,

- škola – farní (písemná zmínka od roku 1640), obecní (od roku 1770, výuka do roku 1972),
- česká spořitelna, kampelička, záložní spolek sv. Jakuba,
- od roku 1944 obec plně elektrifikována,
- pošta otevřena roku 1957, uzavřena 1993,

Vybavenost obce nyní:

- obecní hostinec v pronájmu,
- areál zemědělské výroby,
- autobusové spojení ve všední dny od roku 1932,
- od roku 1959 obchvat silnice druhé třídy mimo centrum obce,
- od roku 1974 nový hřbitov se smuteční kaplí,
- od roku 2006 nový most přes Měkynecký potok, vodovod a částečná kanalizace,
- od roku 2007 hřiště pro děti a dospělé,
- od roku 2008 v budově staré školy zrekonstruovány čtyři sociální byty,
- od roku 2016 opravena budova fary – realizace knihovny, klubovny, posilovny a dva byty,
- od roku 2020 potraviny Můj obchod. (Kulíková, 2018)

Dle údajů Českého statistického úřadu z roku 2021 bylo demografické složení obyvatel obce Bílsko ke dni 31.12.2020 následující. Z celkového počtu 202 obyvatel je celkem 112 mužů (jejich věkový průměr je 40 let) a celkem 90 žen (jejich věkový průměr je 46,6 let). Věková struktura obyvatelstva Bílska je rozdělena na 18 věkových kategorií, viz Tabulka č. 3.

Tabulka č. 3 Demografické složení obyvatel Bílska

demografické složení obyvatel obce Bílsko ke dni 31.12.2020	
věk	počet obyvatel
0-4 let	14
5-9 let	9
10-15 let	17
15-19 let	8
20-24 let	8
25-29 let	13
30-34 let	11
35-39 let	9
40-44 let	14
45-49 let	10

50-54 let	15
55-59 let	9
60-64 let	13
65-69 let	15
70-74 let	22
75-79 let	12
80-84 let	2
nad 85 let	1

Zdroj: (ČSÚ, 2021)

3 MOŽNOSTI TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU V BÍLSKU

V následující kapitole se budu zabývat konkrétními aktivitami či možnostmi trávení volného času v obci Bílsko. Jedná se jak o rozmanité organizované aktivity obcí Bílsko anebo Sborem dobrovolných hasičů Bílsko, ale také o neorganizované aktivity, které může občan využívat nezávisle dle svého uvážení.

3.1 Události organizované v roce 2019 (popř. 2018)

Níže v tabulkách č. 4 – č. 15 jsou vyjmenovány aktivity, které byly organizovány v roce 2019. Vybrala jsem si rok 2019, protože na většině akcí jsem byla přítomna nebo jsem alespoň o nich slyšela z vyprávění od místních obyvatel. Program aktivit je pro jednotlivé roky poměrně podobný, jen se v některých položkách liší, takže zde jsou zmíněny i aktivity z roku 2018, které se v roce 2019 nekonaly. Z důvodu pandemie Covid-19 zde není zmíněn rok 2020, protože se téměř žádné akce nekonaly. Konkrétní data konání jednotlivých událostí jsou čerpána z tzv. Blzeckého občasníku, který je vydáván v nepravidelných intervalech jak v písemné, tak i v elektronické podobě v obci Bílsko a je dostupný na internetových stránkách obce.

Charakteristika organizovaných akcí:

V obci Bílsko jsou akce organizovány především samotnou obcí Bílsko anebo Sborem dobrovolných hasičů Bílsko, případně mysliveckým sdružením Kráseka. Jedná se o rozmanité události, které se soustředí okolo místního hostince a obecní návsi, kdy mezi nejvýznamnější patří zejména plesy. Dále se zde konají i akce zaměřené i na děti a sportovní nadšence. Akce jsou pořádány hlavně pro posílení vzájemných vztahů občanů a také poskytují možnost zapojení občanů do společenského života v obci.

Tabulka č. 4: Akce konané v lednu 2019 (popř. 2018)

Organizátor	Typ akce	Doba konání	Základní charakteristiky
Myslivecké sdružení Kráseka	Myslivecký ples	5.1.2019	200 účastníků i z okolních vesnic, bohatá tombola
Charita ČR	Vánoční koncert, Tříkrálová sbírka	6.1.2018	V kostele Sv. Jakuba, vybralo se 1814 Kč
Sbor dobrovolných hasičů	Výroční schůze	19.1.2019	V místním hostinci, po skončení oficiální části volná zábava i pro veřejnost

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Tabulka č. 5: Akce konané v únoru 2019

Organizátor	Typ akce	Doba konání	Základní charakteristiky
Provozovatel hostince	Country večer	2.2.2019	Posezení s hudbou – country kapela H.R.C.
Obec Bílsko	Maškarní bál	16.2.2019	V místním hostinci, sešlo se celkem 39 masek, různé společenské hry zejména pro děti

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Tabulka č. 6: Akce konané v březnu 2019

Organizátor	Typ akce	Doba konání	Základní charakteristiky
Obec Bílsko	Masopustní průvod	2.3.2019	Tradiční průvod masek obcemi Bílsko, Budyně, Měky nec, Záluží a Netonice, poté volná zábava v hostinci
Obec Bílsko	Mezinárodní den žen	9.3.2019	V obecním hostinci, různá dětská představení (básně, tance, recitace) pro ženy, poté volná zábava
p. Bayerová, Kulíková, Pánová	1. počteničko a dílnička	17.3.2019	Rukodělné vyrábění pro děti v místní faře
Sbor dobrovolných hasičů	Hasičský ples	23.2.2019	V místním hostinci, živá kapela Pozor vizita, bohatá tombola, hry

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Tabulka č. 7: Akce konané v dubnu 2019

Organizátor	Typ akce	Doba konání	Základní charakteristiky
Obec Bílsko	Velikonoční řehtání	18.4.-22.4.2019	Společné řehtání po obci, pletení pomlázky
Obec Bílsko	Turnaj ve stolním tenise	19.4.2019	Sportovní turnaj v obecním hostinci, kategorie dospělí a děti, věcné výhry
Obec Bílsko	Májka	30.4.2019	Stavění májka a pálení čarodějnic, živá hudba, opékání buřtů

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Tabulka č. 8: Akce konané v květnu 2019

Organizátor	Typ akce	Doba konání	Základní charakteristiky
Absolventi ZŠ Bílsko	Sraz absolventů	18.5.2019	V obecním hostinci, posezení a zavzpomínání
p. Tománek	Rodinný hudební festival	25.5.2019	Louka u p. Tománka, multižánrový hudební festival, občerstvení
Obec Bílsko	Blzecké cyklookruhy (9. ročník)	26.5.2019	Cyklistický závod, dospělí trať 66 km po okolí, děti trať okolo kostela, celkem 73 účastníků

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Tabulka č. 9: Akce konané v červnu 2019 (popř. 2018)

Organizátor	Typ akce	Doba konání	Základní charakteristiky
Obec Bílsko	Výlet Hluboká nad Vltavou	8.6.2019	Návštěva sportovně relaxačního areálu, ZOO, zámek
Obec Bílsko	Výlet ZOO Jihlava	2.6.2018	Celodenní výlet do ZOO
Obec Bílsko	Vítání prázdnin	30.6.2019	Na návsi obce soutěže pro děti, opékání buřtů

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Tabulka č. 10: Akce konané v červenci 2019 (popř. 2018)

Organizátor	Typ akce	Doba konání	Základní charakteristiky
Obec Bílsko	Blzecká svatojakubská pouť	27.7.2019	Na návsi posezení u harmoniky, grilování masa, hry pro děti a pěnová párty, poté volná zábava v hostinci
Sbor dobrovolných hasičů	Výročí 130. let vzniku	7.7.2018	Přehlídka techniky, kontrolované zapálení vozidla a následné vyproštění osoby a hašení
Obec Bílsko	Turnaj v nohejbale	28.7.2018	Na obecním hřišti, věcné ceny

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Tabulka č. 11: Akce konané v srpnu 2019

Organizátor	Typ akce	Doba konání	Základní charakteristiky
Sbor dobrovolných hasičů	Hasičská soutěž	10.8.2019	Soutěž sborů dobrovolných hasičů z okolí na louce u kozí farmy, poté volná zábava v hostinci
Provozovatel hostince	Country večer	17.8.2019	Posezení s živou hudbou v hostinci
Ochotníci Čejetice	Divadelní představení	23.8.2019	V obecním hostinci, komediální hra Přísný zákaz dotýká se sněhu, 60 diváků
Obec Bílsko	Loučení s prázdninami	31.8.2019	Program plný soutěží pro děti, opékání buřtů, stezka odvahy k mlýnu

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Tabulka č. 12: Akce konané v září 2019

Organizátor	Typ akce	Doba konání	Základní charakteristiky
Obec Bílsko	Výlet do Bílska u Hořic	6.-8.9.2019	Výlet do partnerské vesnice Bílsko u Hořic, 7.8. – účast dobrovolných hasičů na místní hasičské soutěži, poté volná zábava

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Tabulka č. 13: Akce konané v říjnu 2019

Organizátor	Typ akce	Doba konání	Základní charakteristiky
Obec Bílsko	Výlov rybníka	26.10.2019	Výlov obecního rybníka, ochutnávka ryb, občerstvení s harmonikou
Provozovatel hostince	Country večer	12.10.2019	Posezení v místním hostinci, živá country kapela H.R.C.

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Tabulka č. 14: Akce konané v listopadu 2019

Organizátor	Typ akce	Doba konání	Základní charakteristiky
Obec Bílsko	Taneční	9.11 a 30.11.2019	Taneční pro dospělé v místním hostinci, lektorka p. Staňková ze Strakonic
Provozovatel hostince	Country večer	9.11.2019	Posezení v místním hostinci, živá country kapela Martin Country
Tábor-Budějovice cyklokros	Cyklokrosový závod	23.11.2019	Na louce na kozí farmou, překážková trať pro více kategorií, celkem 80 účastníků

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Tabulka č. 15: Akce konané v prosinci 2019

Organizátor	Typ akce	Doba konání	Základní charakteristiky
Obec Bílsko	Rozsvícení vánočního stromku	2.12.2019	Rozsvícení stromku, děti si pověsily dárečky na strom, zpívání koled, recitování básní, punč
Obec Bílsko	Mikulášská besídka	7.12.2019	V místním hostinci, soutěže pro děti, příchod Mikuláše a čertů, děti dostávají dárky
Obec Bílsko	Setkání seniorů	14.12.2019	Děti ze ZŠ Bavorov zazpívaly seniorům v místním hostinci, živí vystoupení harmonikářů z okolí
Obec Bílsko	Adventní koncert	21.12.2019	V kostele Sv. Jakuba, pěvecké vystoupení dětí z Bílska, představení - hra legendy o narození Ježíše
Obec Bílsko	Turnaj ve stolním tenise	26.12.2019	V místním hostinci, věcné ceny
Obec Bílsko	Výšlap na vrch Hrad	29.12.2019	Cca 5 km společný výšlap na vrch Hrad, občerstvení v cíli

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

3.2 Možnosti neorganizovaného trávení volného času v Bílsku

Níže jsou uvedené možnosti neorganizovaného trávení volného času, které lze v obci provádět. Jsou zde aktivity, které může člověk vykonávat kdykoliv a v jakékoliv obci jako například být doma s rodinou či si zajít na procházku do přírody. Rovněž uvádím aktivity, které jsou vztaheny přímo k Bílsku a které se většinou v jiných obcích konat nedají vzhledem k tomu, že ne každá obec má svoji vlastní posilovnu, kostel nebo knihovnu.

Jedna z nejjednodušších možností trávení volného času v Bílsku je čas strávený **doma s rodinou anebo navštěvování se mezi přáteli**. Mezi klasické způsoby trávení volného času doma lze počítat například trávení volného času na zahradě, sledování televize, využívání internetu, odpočinek. Vzhledem k tomu, že Bílsko je malá obec a většina obyvatel se zná navzájem, je zde i větší tendence k navštěvování mezi sousedy než například ve větším městě, kde je větší anonymita.

Příroda a blízké okolí obce samo o sobě nabízí k využití při trávení volného času vzhledem k tomu, že jsou zde krásné lesy, louky, vrchy a je zde mnoho blízkých turistických atrakcí. Lidé z Bílska mohou využívat krásnou přírodu k vycházkám, projížděčkám na kole, kolečkových bruslích či k houbaření. V zimních obdobích se dá dobře bobovat nebo sáňkovat, běžkovat. Při procházce se občané mohou podívat na různá

místa, jako například na nově vybudovaný protipovodňový poldr, na ruiny Skočického hradu, hrad Švecburg, Helfenburk či nedávno vybudovanou rozhlednu Haniperk.

Hospoda je jedna z nejvyužívanějších objektů, ve které se koná většina společenských akcí a nahrazuje tak kulturní dům. Nachází se ve středu obce a je přístupná veřejnosti po celý rok ve všední dny i o víkendech (kromě úterý a čtvrtka), kdy otevírací doba začíná okolo 16:00 hodin a končí okolo 22:00 hodin večer s odchodem posledních hostů. Lidé chodí do místní hospody nejen kvůli organizovaným akcím, ale také setkat se s přáteli a popovídat si.

V obci se nachází celkem tři **hřiště** umístěné na návsi. První hřiště je tzv. workoutové hřiště - vedle rybníka na trávě je několik konstrukcí, hrazd, provaz a tyč na šplhání do výšky. Hřiště slouží pro sportovní nadšence, kteří zde mohou procvičit šplh do výšky, shyb a podobně. Druhé hřiště je dětské hřiště a nachází se zde pískoviště, dětský kolotoč, houpací koník/delfín, hrazda, lezecká stěna, houpačky a v letních obdobích je zde umístěna trampolína. Třetí hřiště je vedle dětského hřiště a je to tzv. víceúčelové hřiště - je zde plotem ohraničena hrací plocha s umělým povrchem a lze zde hrát například volejbal, tenis, fotbal, nohejbal či badminton.

Posilovna se nachází v budově bývalé fary na návsi vedle kostela. Posilovna je dostupná členům zastupitelstva obce, dobrovolným hasičům a komukoliv, kdo si požádá o klíč, který má u sebe starosta obce. Je určena zejména pro dobrovolné hasiče, ale navštěvují ji i místní občané. Uvnitř se nachází posilovací stroje na všechny partie lidského těla. Kromě strojů a činek se zde nachází ping pongový stůl, který lze využít.

Knihovna se nachází v budově bývalé fary v místnosti naproti posilovně. Knihovna je dostupná pro místní obyvatelé, ale také i pro další občany. Její otevírací doba je jednou do týdne, a to každý pátek od 15:30 hodin do 16:30 hodin, a kromě klasických tištěných titulů má ve své nabídce i audioknihy.

Kostel svatého Jakuba Většího je dominantou vesnice, nachází se uprostřed obce a byl postaven již v první polovině 14. století. Okolo kostela se nachází hřbitov, který je ohraničený zídou. Kostel je pro věřící a ostatní veřejnost otevřený pouze v neděli, kdy se koná bohoslužba. Kromě krásného interiéru může návštěvník kostela obdivovat i zachovalý exteriér, kde se na stěnách nacházejí nástěnné malby.

3.3 Shrnutí

Dle mého názoru se v obci Bílsko koná dostatek různorodých organizovaných aktivit a obec nabízí i dostatek možností individuálního využití trávení volného času. Organizované aktivity se převážně soustřeďují okolo místního hostince a obecní návsi a dle mého názoru se každý měsíc koná dostatek aktivit, minimálně jedna až dvě události. Akce mají za cíl zejména zapojení místních obyvatel do společenského života, jejich sblížení a posílení sousedských vztahů. Kromě dostatečného počtu událostí jsou tyto události zaměřeny i na různé věkové skupiny, a to hlavně na ekonomicky aktivní populaci, děti, ale je zde pamatováno i na seniory. Největší ohlasy a největší oblíbenost v obci mají zejména myslivecký a hasičský ples, a to díky jejich programu, a i bohaté tombole a také z toho důvodu, že na plesy se lidé z obce a okolí pravidelně vrací. Kromě toho jsou občané rádi, že aktivity jsou zaměřené i na jejich děti, které se mohou mezi sebou sblížit. Příznivci sportu si také přijdou na své, i pro ně se konají akce, například cyklokros či cyklistické závody (Blzecké okruhy) a kromě toho obec disponuje i vlastní posilovnou. Myslím si, že je zde prostor pro zlepšení cílení aktivit na osoby ve věku teenagerů, neboť vyloženě pro tuto věkovou skupinu nejsou pořádány žádné aktivity. Kladnou odezvu mají také společně organizované výlety, například výlet na Hlubokou nad Vltavou či do ZOO Jihlava. Z pohledu individuálního využití volného času obec nabízí občanům také široké spektrum aktivit. Díky zasazení obce do krajiny se lidé mohou prakticky okamžitě dostat do přírody na procházky, houbaření, mohou se věnovat běhu, cyklistice apod. Děti mohou bezpečně využívat dětská hřiště, a to také díky tomu, že se hřiště nachází na návsi obce mimo hlavní silnici mezi Bavorovem a Pískem.

Organizované aktivity v obci Bílsko plní zejména tyto funkce dle Opaschowskiho:

- komunikační a integrační (plesy, společenské akce),
- rekreační (výlety, sportovní akce),
- participační (účast v SDH a mysliveckém sdružení),
- výchovně – vzdělávací (taneční, počteníčka s dílničkou).

Neorganizované aktivity v obci Bílsko slouží k naplnění těchto funkcí volného času:

- rekreační (domov, procházky, hřiště),
- kontemplační (kostel),
- enkulturační (posilovna, knihovna),
- komunikační (hospoda).

4 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ MEZI OBČANY BÍLSKA

Tato kapitola obsahuje stručnou charakteristiku dotazníkového šetření s názvem „*Možnosti trávení volného času v podmínkách malé obce - Bílsko v jižních Čechách*“. Dále je zde popsán cíl šetření a metodika průzkumu. Poté jsou v této kapitole představeny výsledky jednotlivých otázek dotazníku a na konci kapitoly je uvedeno jejich shrnutí.

4. 1 Cíl šetření a hypotéz

Dotazníkové šetření je zaměřeno na volný čas v obci Bílsko a na možnosti, jak tento volný čas lze v obci trávit. Cílem dotazníkové šetření je zjistit, jak respondenti tráví nejčastěji volný čas v obci, zjistit jejich spokojenost s možnostmi trávení volného času v obci a také identifikovat nové aktivity, které by v obci uvítali. Tyto výsledky mohou následně posloužit i vedení obce Bílsko pro zlepšení spokojenosti obyvatel s možnostmi využití jejich volného času a pro zvýšení rozmanitosti konaných událostí.

Dotazníkové šetření má celkem 12 otázek. Odpovědi u jednotlivých otázek jsou buď výběr jedné možnosti, výběr několika možností anebo volné pole pro vlastní odpovědi.

V rámci přípravy šetření jsem si formulovala celkem 3 hypotézy ohledně výsledků dotazníkového šetření a chci je prostřednictvím výsledků potvrdit nebo vyvrátit.

První hypotéza:

Většina dotazovaných uvede, že v Bílsku lze dostatečně zajímavě trávit volný čas.

Druhá hypotéza:

*Mezi tři nejčastěji provozované aktivity v Bílsku uváděné respondenty budou patřit **domácí aktivity, procházky a pracovní aktivity.***

Třetí hypotéza:

*Mezi tři nejčastěji uváděné aktivity, které by dotazovaní v Bílsku uvítali budou patřit **BBQ – grilovací den, vzdělávací programy pro všechny a promítání filmů.***

4. 2 Charakteristika a metodika dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření bylo realizováno prostřednictvím internetové platformy Microsoft Forms, dotazník je součástí přílohy této práce. Dotazník byl realizován v období od ledna 2021 do června 2021. Celkem se dotazníkového šetření zúčastnilo 87 respondentů. Dotazník byl umístěn na můj facebookový profil Leona Hrdličková, a to celkem dvakrát, přičemž podruhé zde byl umístěn opětovně pro připomenutí. Dále jsem oslovila vedení

obce Bílsko a tito umístili odkaz na dotazník na internetové stránky obce, tj. www.bilsko.eu. Vedení obce následně ještě odkaz na dotazníkové šetření umístilo na facebookové stránce Obec Bílsko, tato stránka má celkem 176 sledujících a jedná se o veřejnou stránku. Dále jsem dotazník měla připravený i v tištěné formě a jeho kopie jsem umístila do místního obchodu Můj obchod v obci. Toto jsem udělala zejména kvůli starším lidem, kteří nemají přístup k internetovému připojení. Výsledky z těchto tištěných dotazníků jsem následně přepsala do internetové platformy Microsoft Forms. Vedení obce Bílsko následně v Blzeckém občasníku umístilo článek, ve kterém byl můj dotazník zmíněn s tím, že jeho tištěná podoba je v místním obchodě a elektronická podoba je na stránkách obce a jeho facebookové stránce. Průměrná doba vyplňování dotazníku byla do 5 minut.

Před samotnými otázkami v dotazníkovém šetření byl umístěn níže uvedený text, a to z důvodu, že i odpovědi osob, které přímo nežijí v obci Bílsko, ale tráví zde volný čas, jsou pro dotazníkové šetření relevantní.

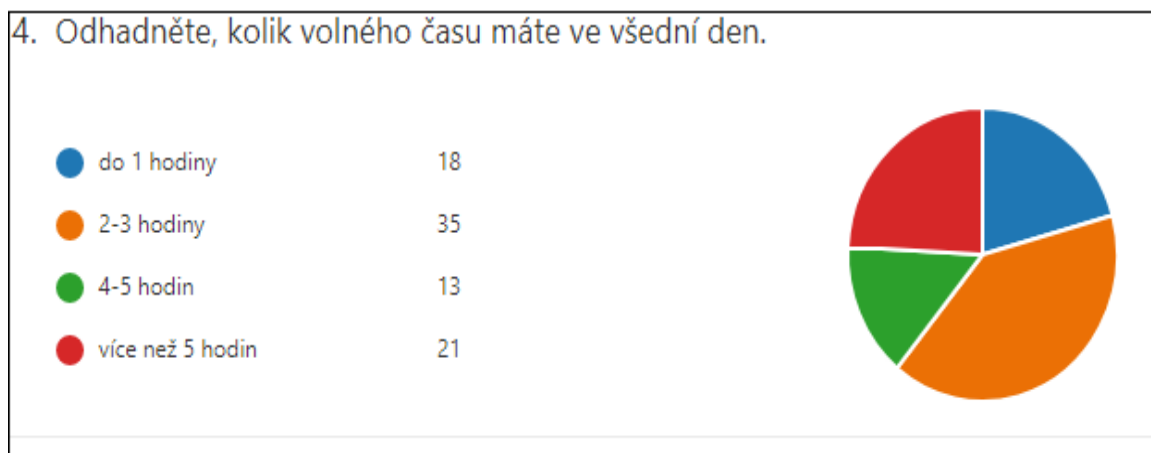
„Tento dotazník se zaměřuje na možnosti trávení volného času ve vesnici Bílsko v jižních Čechách. Vyplnění dotazníku zabere cca 5 minut. Výsledky dotazníkového šetření budou sloužit primárně pro účely bakalářské práce, ale mohou také být využity představiteli obce Bílska k zlepšování možností využití volného času v obci. Dotazník je určen nejen pro místní obyvatele, ale i pro ostatní osoby, které v obci tráví volný čas.“

4.3 Výsledky šetření

V první části výsledků se zabývám množstvím volného času respondentů, v druhé části možnostmi trávení volného času v obci a třetí část přibližuje složení výzkumného souboru.

Následující dvě otázky byly zaměřeny na množství volného času respondentů. Odpovědi o množství volného času ve všední dny přibližuje graf č.2 a odpovědi o množství volného času o víkendu graf. 3.

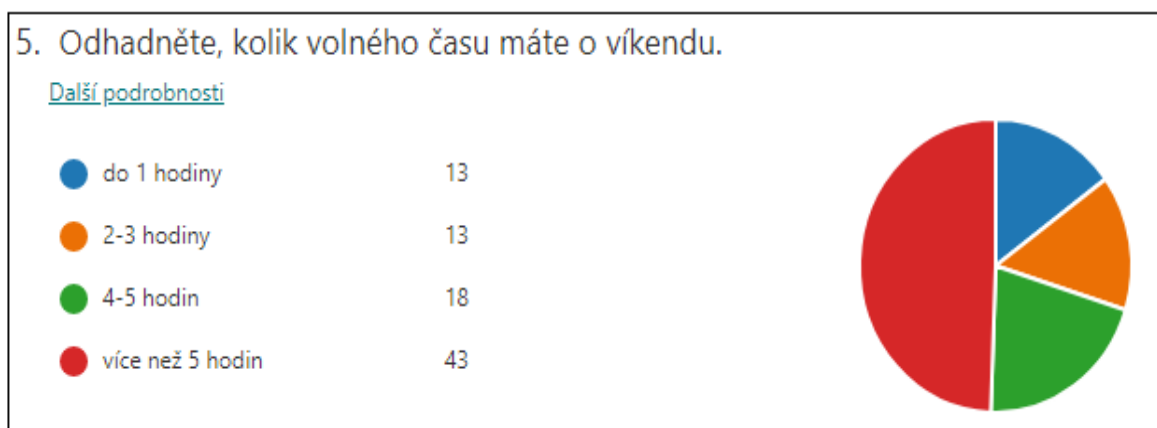
Graf č. 2: Množství volného času respondentů ve všední den

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Nejčastější odpověď byla **2-3 hodiny**, což zodpovědělo 40 % respondentů. Dále 24 % respondentů odpovědělo, že mají **více než 5 hodin** volného času. 21 % respondentů odpovědělo, že má volného času **do 1 hodiny** a 15 % respondentů odpovědělo, že má **4-5 hodin** volného času ve všední den

Graf č. 3: Množství volného času respondentů o víkendu

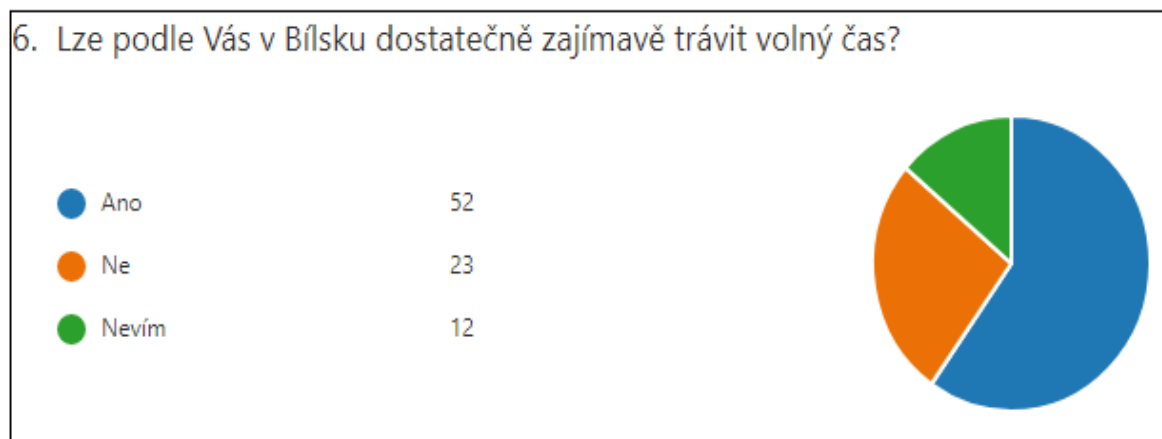

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Výsledky zcela jasně ukazují, že téměř polovina dotazovaných má o víkendu **5 hodin a více**. Druhá nejčastější odpověď byla **4-5 hodin**, kdy takto odpovědělo 21 % respondentů. Shodný počet respondentů, a to 15 %, odpovědělo, že mají buď **2-3 hodiny** volného času, anebo mají volného času **do 1 hodiny**.

Druhá část výzkumu je zaměřena na celkovou spokojenost dotazovaných s možnostmi trávení volného času v obci a na konkrétní aktivity, které dotazovaní v obci nejčastěji provozují. V neposlední řadě také na aktivity, které by dotazovaní rádi v obci uvítali.

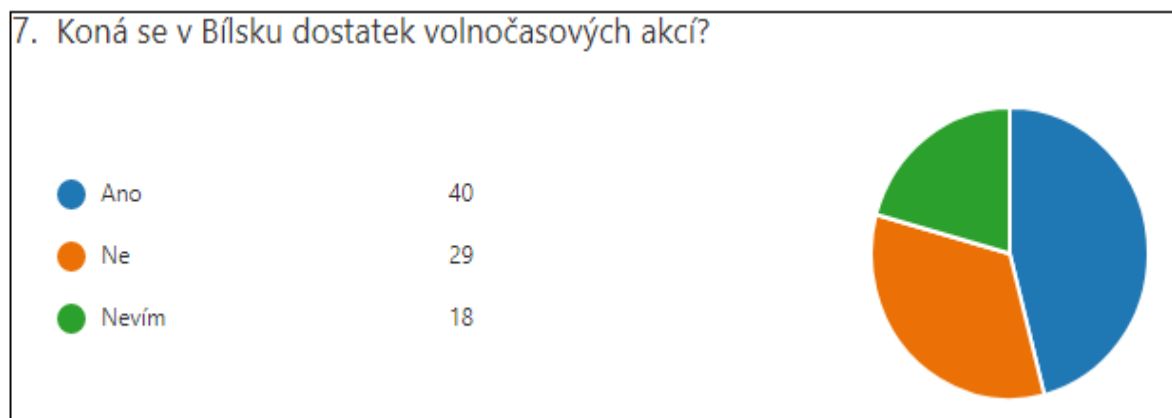
Graf č. 4: Lze v Bílsku dostatečně zajímavě trávit volný čas?

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Jak vyplývá z grafu č. 4, většina dotazovaných odpověděla, že **ano**, tedy že v Bílsku lze dostatečně zajímavě trávit volný čas. Tuto odpověď zvolilo 60 % respondentů. Celkem 26 % respondentů odpovědělo, že **ne** a 14 % respondentů zvolilo možnost **nevím**.

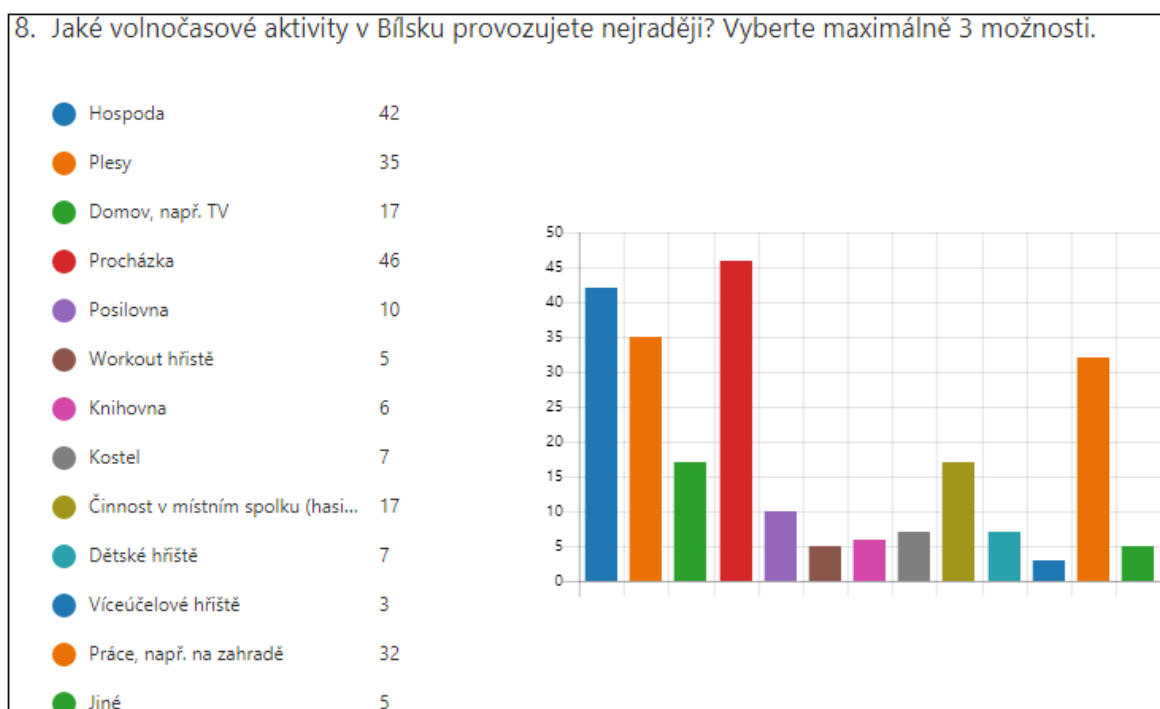
Graf č. 5: Koná se v Bílsku dostatek volnočasových akcí?

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Téměř polovina dotazovaných odpověděla, že **ano**, tedy že se v Bílsku koná dostatek volnočasových aktivit. Možnost **ne** zvolilo 33 % respondentů a možnost **nevím** zvolilo celkem 21 % respondentů.

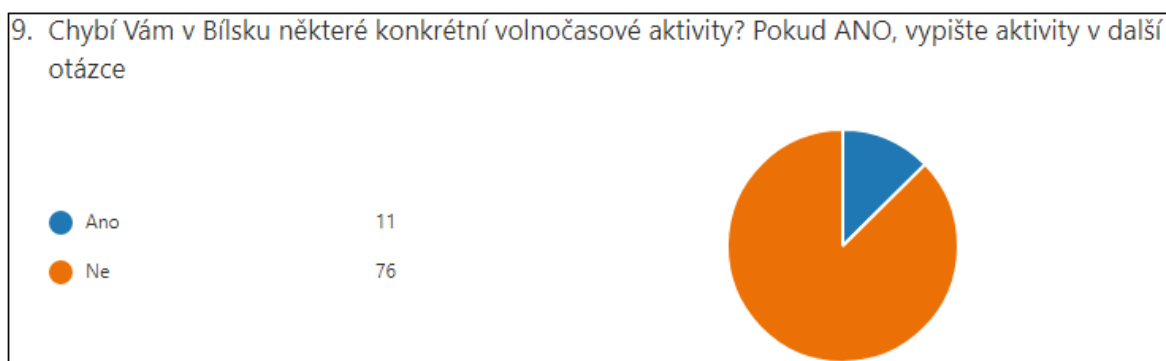
Graf č. 6: Nejčastěji provozované aktivity

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Mezi nejčastěji provozovanými aktivitami v obci dominovaly čtyři možnosti, přičemž nejčastěji respondenti volili možnost **procházky**, kdy tato byla zvolena celkem 53 % respondentů. Druhá nejčastější odpověď byla **hospoda**, kterou zvolilo 48 % respondentů. Na třetím místě se umístila možnost **plesy**, tuto volilo celkem 40 % respondentů. Čtvrtá nejčastější odpověď byla možnost **práce**, kterou zvolilo celkem 37 % respondentů. Shodný počet respondentů, a to 20 %, zvolil možnost **domov** anebo **činnost v místním spolku**. Na zbylých pozicích se umístily možnosti **posilovna**, **kostel**, **dětské hřiště**, **knihovna**, **workout hřiště**, **víceúčelové hřiště** a možnost **jiné**, přičemž tyto odpovědi byly v jednotkách respondentů.

Graf č. 7: Chybí vám v Bílsku některé konkrétní aktivity?

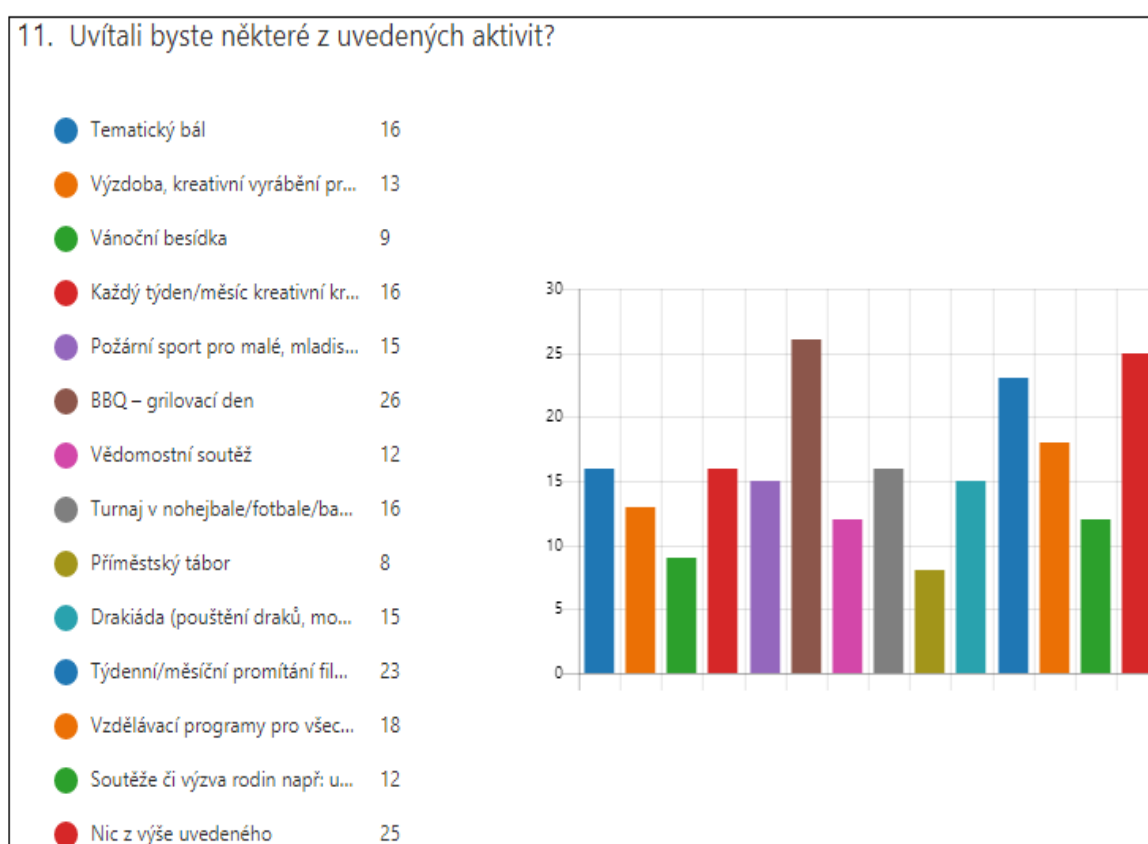

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Celkem 87 % respondentů odpovědělo, že jim žádné aktivity v Bílsku nechybí. Jen 13 % respondentů uvedlo, že jim nějaké aktivity chybí.

Po této otázce následovala otázka, na kterou se respondent dostal tak, že v předchozí otázce odpověděl **ano**, že v obci mu nějaké konkrétní aktivity chybí. Takto odpovědělo celkem 13 % respondentů. Mezi konkrétními aktivitami, které by respondenti rádi měli v obci Bílsko bylo např. **dopravní hřiště, kurz porodnictví, cvičení a kurzy pro ženy** (např. výroba ozdob, výroba mýdla), **jiné společenské události** než plesy, **plavání** či **společné brigády a společná výsadba stromů** či **více poznávání přírody a okolí**.

Graf č. 8: Uvítali byste některé z uvedených aktivit?

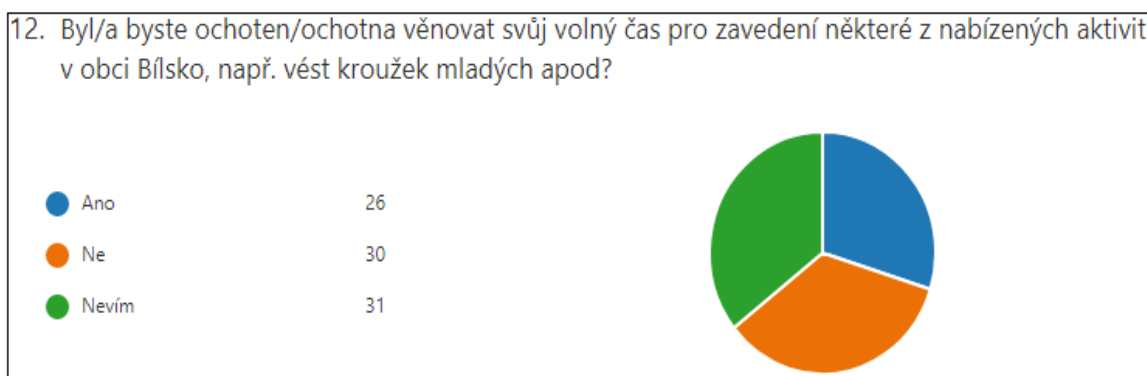

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Nabízené aktivity jsem volila s ohledem na mé přesvědčení, že by o ně mohl být zájem či bych byla sama ráda, kdyby se v obci konaly. V této otázce bylo možné zvolit 3 možnosti. Mezi tři nejčastěji volené možnosti patřily **BBQ – grilovací den**, který volilo celkem 30 % respondentů, dále týdenní/měsíční **promítání filmů**, které volilo 26 % respondentů a třetí nejčastěji volená možnost byly **vzdělávací programy** pro všechny, které volilo celkem 20 % respondentů. Dále často volené možnosti byly **kreativní kroužek pro děti a mládež, tematický bál** a **turnaj ve sportu**, kdy tyto možnosti uvedlo

shodně 18 % respondentů. Na dalších pozicích byl **požární sport pro malé/mladistvé** a **drakiáda**, kdy obě možnosti volilo shodně 17 % respondentů. Mezi méně často volené možnosti pak patřila **výzdoba či kreativní vyrábění** s 15 % respondentů, **vědomostní soutěž** s 14 % respondentů, **soutěže či výzva rodin** s 14 % respondentů, **vánoční besídka** s 10 % respondentů a **příměstský tábor** s 9 % respondentů. Poměrně nemalý počet respondentů v této otázce volil možnost **nic z výše uvedeného**, kdy takto se vyjádřilo celkem 29 % respondentů.

Graf č. 9: Ochota respondentů věnovat svůj volný čas pro zavedení nabízených aktivit

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Z grafu č. 9 vyplývá, že celkem 30 % respondentů by bylo ochotných věnovat svůj volný čas pro zavedení nabízených aktivit. Možnost **ne** volilo celkem 34 % respondentů a možnost **nevím** vybralo celkem 36 % respondentů.

Třetí část dotazníkového šetření přibližuje složení výzkumného souboru. Dotazovaným byly položeny otázky na jejich pohlaví, věk a nejvyšší dosažené vzdělání.

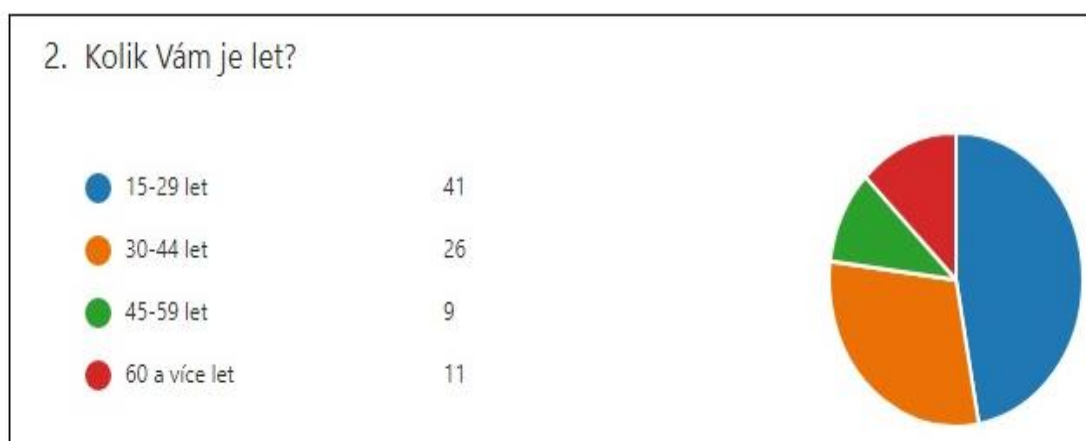
Graf č. 10: Pohlaví respondentů

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Na dotazníkové šetření odpovědělo celkem 70 % žen a 30 % mužů.

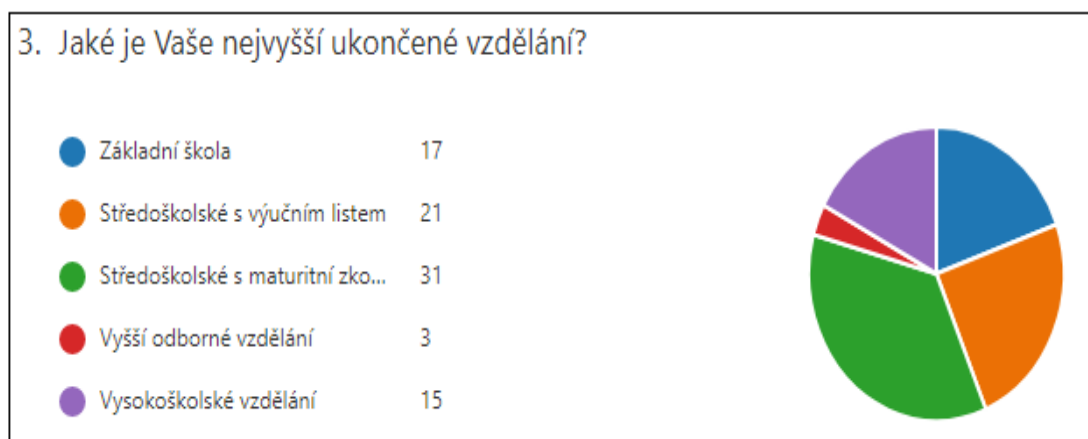
Graf č. 11: Věkové složení respondentů

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Ve věku 15-29 let bylo 47 % dotazovaných, ve věku 30-44 let bylo 30 % dotazovaných, ve věku 45-59 let bylo 10 % dotazovaných a ve věku 60 let a více bylo 13 % dotazovaných.

Graf č. 12: Nejvyšší ukončené vzdělání respondentů

Zdroj: (vlastní zpracování, 2021)

Se základní školou bylo celkem 20 % dotazovaných, se středoškolským vzděláním s výučním listem bylo 24 % dotazovaných, se středoškolským vzděláním s maturitní zkouškou bylo 36 % dotazovaných, s vyšším odborným vzděláním byly 3 % dotazovaných a s vysokoškolským vzděláním bylo 17 % respondentů.

4.4 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření

Významná část respondentů má během týdne 2-3 hodiny volného času, avšak nemalý počet respondentů odpověděl, že mají více než 5 hodin volného času. Oproti tomu o víkendu má téměř polovina respondentů 5 hodin a více volného času. Srovnáním s výsledky, které publikoval Fazik (2013:25) jsem dospěla ke zjištění, že výsledky mého šetření jsou srovnatelné s publikovanými údaji. Ve celostátním šetření mělo ve všední den celkem 60 % respondentů 1-4 hodiny volného času. V mém výzkumu po sloučení možností 2-3 hodiny a 4-5 hodin vychází, že v těchto dvou kategoriích se nacházelo celkem 55 % respondentů. Ve publikovaném výzkumu mělo dále 30 % respondentů 5-9 hodin volného času, v mém výzkumu to bylo 24 %. O víkendu mělo dle minulých zjištění 20 % dotázaných 1-4 hodiny volného času, v mém šetření opět po sloučení kategorií 2-3 hodiny a 4-5 hodiny takto odpovědělo celkem 36 % respondentů. 5-9 hodin v celorepublikovém šetření mělo cca 50 % respondentů, v mém šetření to bylo taktéž cca 50 %.

Z odpovědí na otázky nabídky volnočasových aktivit lze vyvodit závěr, že většina respondentů je s nabídkou volnočasových aktivit v Bílsku spokojená a také se zde dle jejich názoru koná dostatek akcí. Tímto tedy došlo k potvrzení mé první hypotézy. Z výsledků grafu č. 6 je patrné, že mezi tři nejčastěji uváděné aktivity, které respondenti nejraději v obci provozují patří procházka, hospoda a plesy. Mezi dále významně uváděné aktivity pak patří ještě práce na zahradě, zkrášlování a úprava domova a činnost v místních spolcích. Naopak k nejméně uváděným aktivitám patřilo využívání víceúčelového hřiště, workoutového hřiště a knihovny. Tímto tedy došlo k potvrzení mé druhé hypotézy jen částečně, kdy došlo k potvrzení pouze v odpovědích procházka.

Drtivě většině respondentů v obci žádné další volnočasové aktivity nechybí a z těch, kteří uvedli, že jim nějaké aktivity chybí, pak tito uváděli nejčastěji dopravní hřiště, kurz porodnictví, cvičení a kurzy pro ženy, jiné společenské události než plesy, plavání či společné brigády a společná výsadba stromů či více poznávání přírody a okolí.

Naopak mezi tři nejčastěji uváděné aktivity, které by respondenti v obci uvítali patřily BBQ – grilovací den, týdenní/měsíční promítání filmů a vzdělávací programy pro všechny, čímž došlo k úplnému potvrzení mé třetí hypotézy. Dále mezi čteně uváděné možnosti patřil tematický bál, kreativní kroužek či sportovní turnaje. Nejnižší zájem byl o vánoční besídku a příměstský tábor. Významná část respondentů také volila možnost nic z výše uvedeného, což koresponduje s výsledky grafu. č. 7, kdy drtivě většině respondentů v obci nechyběly žádné další aktivity.

V poslední otázce jsem zjišťovala ochotu respondentů se zapojit do volnočasových aktivit, zde výsledky nejsou jednoznačné, a respondenti téměř v třetinovém počtu uváděli, že ano, ne i že neví.

ZÁVĚR

Tato práce se zabývala volným časem a možnostmi trávení volného času v obci Bílsko. Z teoretické části je zřejmé, že význam volného času se během historického vývoje zvyšoval a jeho význam pravděpodobně poroste i v budoucnosti. Bude se tak dít také díky zkracování pracovní doby a celkové ochotě lidí věnovat se více svým zájmům a koníčkům, které lze právě ve volném čase realizovat. Volný čas se tak stal důležitou součástí lidského života, kdy plní nejen funkci odpočinku od práce, ale také právě poskytuje příležitost k realizaci zájmů, koníčků, vzdělávání se či k seznamování se s novými lidmi a novými možnostmi.

Obec Bílsko poskytuje dle mého názoru dostatek volnočasových aktivit, a to jak těch organizovaných, tak i těch neorganizovaných. Jedná se o širokou nabídku aktivit, které slouží zejména k posilování vztahů občanů v obci. Aktivity jsou rovněž cíleny na děti a také se mezi těmito aktivitami nachází aktivity zaměřené na sportovně orientované jedince. Každý měsíc se v obci koná alespoň jedna organizovaná aktivita, a to různého charakteru, kdy pozornost je směřována rovněž na děti. Organizované aktivity v obci Bílsko plní zejména tyto funkce volného času dle Opaschowskiho: komunikační a integrační, rekreační, participační a výchovně–vzdělávací. Dle mého názoru je v nabídce volnočasových aktivit prostor pro zlepšení zejména v cílení aktivit směrem na jedince ve věku teenagerů, neboť přímo pro tuto věkovou skupinu není organizována žádná aktivita. O dostatečnosti nabídky volnočasových aktivit v obci svědčí i skutečnost, že v obci nejsou patrné žádné známky sociálněpatologických jevů, jako např. distribuce drog či vandalismus.

Můj názor o dostatečnosti nabídky volnočasových aktivit v obci Bílsku byl rovněž potvrzen výsledky dotazníkového šetření, kdy většina dotazovaných byla s možnostmi, jak trávit v obci volný čas spokojena. Respondenti dle výsledků dotazníkového šetření mají dostatek volného času, přičemž množství času je významnější zejména o víkendech, kdy mají i 5 hodin a více volného času. Mezi aktivity, které respondenti nejčastěji provozují ve svém volném čase, patřily procházky, návštěva hospody a dále se rádi účastní plesů. Potvrzuje to, že obec Bílsko se vyznačuje příjemnou atmosférou a lidé jsou zde ochotní se setkávat při různých společenských akcích. Mezi aktivity, které by respondenti v Bílsku uvítali, patřil hlavně BBQ – grilovací den, promítání filmů a vzdělávací programy. Opět to ilustruje ochotu vzájemně se setkávat a relaxovat například u promítání filmů, ale také ochotu se více vzdělávat.

Dle mého názoru byly cíle této práce naplněny a výsledky z dotazníkového šetření mohou rovněž posloužit jako inspirace vedení obce Bílsko při realizování dalších volnočasových aktivit pro občany obce.

Seznam použitých zdrojů

Seznam tištěných zdrojů

Dohnal, T., a kolektiv. *Tři dimenze pojmu rekreologie*. Olomouc, 2009, ISBN 978-80-244-2437-8

Fazik, A., Štemberk, J. *Aktuální problémy volného času a cestovního ruchu*. Vydání první, Nová tiskárna Pelhřimov s.r.o., 2013. ISBN 978-80-7415-076-0

Franc, M., Knapík, J. *Volný čas v českých zemích 1957 - 1967*. Nakladatelství Academia, Praha. Vydání první, 2013. ISBN-978-80-200-2229-5

Hájek, B., B. Hofbauer a J. Pávková. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vydání 2., Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0030-7.

Hájek, B., Hofbauer, B., Pávková, J., *Pedagogika volného času*. Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta, 2003. ISBN 80-7290-128-1

Hambálek, V. *Úvod do vol'nočasových aktivit s klientskými skupinami sociálnej práce*. Vydání první, Bratislava: Občianske združenie Sociálna práca, 2005. ISBN 80-89185-11-8

Hofbauer, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178- 927-5.

Janiš, K. *Úvod do problematiky volného času*. Slezská univerzita v Opavě, 2009. ISBN 978-80-7248-530-7

Kaplánek, M. *Volný čas a jeho význam ve výchově*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1250-8.

Kulíková, L. *Sbor dobrovolných hasičů Bílsko.*, Obecní úřad Bílsko., 2018, 200 výtisků

Lenderová, M., Macková, M., Bezecný, Z., Jiránek, T., *Dějiny každodennosti „dlouhého“ 19. století. II. díl: Život všední i sváteční*, první vydání. Univerzita Pardubice, 2005. ISBN 80-7194-756-3

Pávková J. a kol. *Pedagogika volného času: Teorie praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.

Vážanský, M., Smékal, V., *Základy pedagogiky volného času.*, Nakladatelství Paido, Brno, 1995, ISBN 80-901737-9-9

Veselá, J. *Jak ve volném čase?* Nakladatelství Gaudeamus Hradec Králové, první vydání, 1997. ISBN 80-7041-146-5

Seznam internetových zdrojů

Český Statistický Úřad. Obyvatelstvo v obcích Jihočeského kraje podle pohlaví a věkových skupin k 31.12.2020, [online]. 2021 [cit. 2021-05-22]. Dostupné na [www: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr?p_p_id=3&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&_3_struts_action=%2Fsearch%2Fsearch&_3_groupId=0&_3_keywords=B%C3%ADlsko&_3_format=&_3_delta=20&_3_advancedSearch=false&_3_andOperator=true&_3_resetCur=false&cur=64>](http://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr?p_p_id=3&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&_3_struts_action=%2Fsearch%2Fsearch&_3_groupId=0&_3_keywords=B%C3%ADlsko&_3_format=&_3_delta=20&_3_advancedSearch=false&_3_andOperator=true&_3_resetCur=false&cur=64)

Hermochová T., I to nicnedělání je vlastně zásadní věc, kterou bychom měli dělat častěji, [online]. 2020 [cit. 2021-04-19]. Dostupné na [www: <https://www.flowee.cz/civilizace/5697-i-to-nicnedelani-je-vlastne-zasadni-vec-kterou-bychom-meli-delat-casteji?fbclid=IwAR1z52mEb0JbB1PtaXIg0n5oDWrDl8wznfoRTA3E144VvfhzV0sxreql4>](https://www.flowee.cz/civilizace/5697-i-to-nicnedelani-je-vlastne-zasadni-vec-kterou-bychom-meli-delat-casteji?fbclid=IwAR1z52mEb0JbB1PtaXIg0n5oDWrDl8wznfoRTA3E144VvfhzV0sxreql4)

Ipodnikatel. Time Management – naplánujte si svůj čas. [online]. 2020 [cit. 2021-05-29]. Dostupné na [www: <https://www.ipodnikatel.cz/time-management-naplanujte-si-svuj-cas/>](https://www.ipodnikatel.cz/time-management-naplanujte-si-svuj-cas/)

Kalašová L.T., Hlavní příznaky workoholismu, [online]. 2017 [cit. 2021-04-16]. Dostupné na [www: <https://www.jatodokazu.cz/hlavni-priznaky-workoholismu/>](https://www.jatodokazu.cz/hlavni-priznaky-workoholismu/)

Kaplánek, M. Nauka o volném čase. Studijní texty pro pedagogy volného času. České Budějovice, 2011. [online]. [cit. 2021-05-22]. Dostupné na [www: <https://docplayer.cz/820019-Jihoceska-univerzita-teologicka-fakulta-katedra-pedagogiky-michal-kaplanek-nauka-o-volnem-case.html>](https://docplayer.cz/820019-Jihoceska-univerzita-teologicka-fakulta-katedra-pedagogiky-michal-kaplanek-nauka-o-volnem-case.html)

Kronika obce Blska od r. 1923. [online]. [cit. 2021-05-30]. Dostupné na [www: <https://digi.ceskearchivy.cz/324/3>](https://digi.ceskearchivy.cz/324/3)

Mapy.cz. Bílsko. [online]. 2021 [cit. 2021-05-29]. Dostupné na [www: <https://mapy.cz/zakladni?x=14.0396563&y=49.1736053&z=13&source=muni&id=972>](https://mapy.cz/zakladni?x=14.0396563&y=49.1736053&z=13&source=muni&id=972)

Matoušková E., Čevela V., Volnočasové aktivity a kvalita života, [online]. 2011 [cit. 2021-04-11]. Dostupné na [www: <http://mim.cemotel.cz/e/modrice/studie-1109/28.htm>](http://mim.cemotel.cz/e/modrice/studie-1109/28.htm)

Obec Bílsko, [online]. 2021 [cit. 2021-06-12]. Dostupné na [www: <https://www.bilsko.eu/>](https://www.bilsko.eu/)

Sítě v hrsti. Sociální síť. [online]. 2021 [cit. 2021-05-29]. Dostupné na [www: <https://sitevhrsti.cz/socialni-site/>](https://sitevhrsti.cz/socialni-site/)

Statista.com. Free time activities of adults in England 2017/2018, Statista Research Department, [online]. 2020 [cit. 2021-05-29]. Dostupné na [www: <https://www.statista.com/statistics/553674/free-time-activities-adult-participation-uk-england/>](https://www.statista.com/statistics/553674/free-time-activities-adult-participation-uk-england/)

Seznam tabulek

Tabulka č.: 1 Nejčastěji provozované aktivity ve volném čase v letech 2005 a 2009 (v %)	21
Tabulka č. 2 Množství volného času ve všedních dnech, v sobotu a v neděli v letech 2005 a 2009 (v %)	24
Tabulka č. 3 Demografické složení obyvatel Bílska	32
Tabulka č. 4: Akce konané v lednu 2019 (popř. 2018)	34
Tabulka č. 5: Akce konané v únoru 2019	35
Tabulka č. 6: Akce konané v březnu 2019	35
Tabulka č. 7: Akce konané v dubnu 2019	35
Tabulka č. 8: Akce konané v květnu 2019	36
Tabulka č. 9: Akce konané v červnu 2019 (popř. 2018)	36
Tabulka č. 10: Akce konané v červenci 2019 (popř. 2018)	36
Tabulka č. 11: Akce konané v srpnu 2019	37
Tabulka č. 12: Akce konané v září 2019	37
Tabulka č. 13: Akce konané v říjnu 2019	37
Tabulka č. 14: Akce konané v listopadu 2019	37
Tabulka č. 15: Akce konané v prosinci 2019	38

Seznam grafů

Graf č.: 1 Nejčastěji provozované aktivity dle průzkumu ze statista.com.....	22
Graf č. 2: Množství volného času respondentů ve všední den.....	43
Graf č. 3: Množství volného času respondentů o víkendu.....	43
Graf č. 4: Lze v Bílsku dostatečně zajímavě trávit volný čas?.....	44
Graf č. 5: Koná se v Bílsku dostatek volnočasových akcí?.....	44
Graf č. 6: Nejčastěji provozované aktivity.....	45
Graf č. 7: Chybí vám v Bílsku některé konkrétní aktivity?.....	45
Graf č. 8: Uvítali byste některé z uvedených aktivit?.....	46
Graf č. 9: Ochota respondentů věnovat svůj volný čas pro zavedení nabízených aktivit.....	47
Graf č. 10: Pohlaví respondentů.....	47
Graf č. 11: Věkové složení respondentů.....	48
Graf č. 12: Nejvyšší ukončené vzdělání respondentů.....	48

Seznam obrázků

Obr. č. 1: Katastrální území obce Bílsko.....	31
---	----

Seznam zkratek

a kol. - a kolektiv

apod. – a podobně

BBQ – barbecue

Cca – circa/přibližně

Covid – coronavirus disease/ onemocnění koronavirus

CSc. – kandidát věd

č. – číslo

č.p. – číslo popisné

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

ha – hektar

Ing. - inženýr

JZD – jednotné zemědělské družstvo

Kč – koruna česká

km – kilometr

m.n.m. – metrů nad mořem

např. – například

nar. - narozen

p. – pán/paní

popř. - popřípadě

RSDr. – doktor sociálně-politických věd

Sb. - sbírka

SDH – sbor dobrovolných hasičů

str. – strana

sv. – svatý

tab. - tabulka

tj. – to je

USA – United States of America/Spojené státy americké

ZOO – zoologická zahrada

ZŠ – základní škola

Seznam příloh

Příloha A: Dotazníkové šetření

Příloha B: Popis organizovaných aktivit v obci Bílsko

Příloha C: Fotografie z obce

Příloha A: Dotazník

Možnosti trávení volného času v podmínkách malé obce - Bílsko v jižních Čechách

Tento dotazník se zaměřuje na možnosti trávení volného času ve vesnici Bílsko v jižních Čechách. Vyplnění dotazníku zabere cca 5 minut. Výsledky dotazníkového šetření budou sloužit primárně pro účely bakalářské práce, ale mohou také být využity představiteli obce Bílska k zlepšování možností využití volného času v obci. Dotazník je určen nejen pro místní obyvatele, ale i pro ostatní osoby, které v obci tráví volný čas.

1. Vyberte pohlaví

Žena

Muž

2. Kolik Vám je let?

15-29 let

30-44 let

45-59 let

60 a více let

3. Jaké je Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?

Základní škola

Středoškolské s výučním listem

Středoškolské s maturitní zkouškou

Vyšší odborné vzdělání

Vysokoškolské vzdělání

4. Odhadněte, kolik volného času máte ve všední den.

do 1 hodiny

2-3 hodiny

4-5 hodin

více než 5 hodin

5. Odhadněte, kolik volného času máte o víkendu.

do 1 hodiny

2-3 hodiny

4-5 hodin

více než 5 hodin

6. Lze podle Vás v Bílsku dostatečně zajímavě trávit volný čas?

Ano

Ne

Nevím

7. Koná se v Bílsku dostatek volnočasových akcí?

Ano

Ne

Nevím

8. Jaké volnočasové aktivity v Bílsku provozujete nejraději? Vyberte maximálně 3 možnosti.

Hospoda

Plesy

Domov, např. TV

Procházka

Posilovna

Workout hřiště

Knihovna

Kostel

Činnost v místním spolku (hasiči, myslivci)

Dětské hřiště

Víceúčelové hřiště

Práce, např. na zahradě

9. Chybí Vám v Bílsku některé konkrétní volnočasové aktivity? Pokud ANO, vypište aktivity v další otázce

Ano

Ne

10. Uvítali byste některé z uvedených aktivit?

Tematický bál

Výzdoba, kreativní vyrábění pro dané roční období

Vánoční besídka

Každý týden/měsíc kreativní kroužek pro děti a mládež, možno i s rodiči

Požární sport pro malé, mladistvé hasiče

BBQ – grilovací den

Vědomostní soutěž

Turnaj v nohejbale/fotbale/basketbalu/ tenisu/ badmintonu/vybíjená

Příměstský tábor

Drakiáda (pouštění draků, možnost výroby)

Týdenní/měsíční promítání filmů jak pro děti tak i pro dospělé

Vzdělávací programy pro všechny (kurz první pomoci....)

Soutěže či výzva rodin např: upéct nejkrásnější dort (podílí se celá rodina)

Nic z výše uvedeného

11. Byl/a byste ochoten/ochotna věnovat svůj volný čas pro zavedení některé z nabízených aktivit v obci Bílsko, např. vést kroužek mladých apod?

Ano

Ne

Nevím

Příloha B: Popis organizovaných aktivit v obci Bílsko

Leden

První organizovanou událostí je **myslivecký ples**. Jeho pořadatelem je myslivecké sdružení Kráseka Bílsko. Ples se konal 5. 1. 2019 v době od 20:00 hod. do 3:00 hod. následujícího dne v sále obecní hospody. Jedná se o nejdůležitější a nejnavštěvovanější ples, kdy se ho účastní přibližně 200 účastníků, a to nejen místních, ale i lidí z okolních vesnic. Většina lidí přijela kvůli bohaté tombole, byly zde ceny jako například daněk, muflon, divoké prase či vyhlídkový let z letiště Strunkovice nad Blanicí. Na této události zajišťovala bohatý hudební program kapela Pozor Vizita, která pochází z nedalekých Vodňan.

V roce 2018 dne 6. 1. se v Bílsku konal **vánoční koncert** v kostele sv. Jakuba, který byl spojen s Tříkrálovou sbírkou. Tento koncert se konal v 15:00 hodin pro všechny místní i nemístní obyvatele Bílska, výtěžek ze sbírky byl věnován na charitu a postavy tří králů byly tři děti z Bílska.

Každým rokem se v lednu koná **hasičská výroční schůze**, jejímž pořadatelem je Sbor dobrovolných hasičů. Na tuto schůzi mohou pouze členové spolku dobrovolných hasičů. Koná se v obecním hostinci, kdy na programu večera je zvolit funkcionáře sboru a poté následuje volná zábava s občerstvením.

Únor

První událostí v roce 2019 v únoru byl **country večer**, jenž se konal 2. 2. 2019 v místním hostinci a vystoupila zde country kapela H.R.C. Toto posezení začalo ve 20:00 hodin večer a byla zejména určená pro příznivce country hudby, což jsou vesměs dospělí či starší lidé. Posezení s country kapelou se v Bílsku nekoná jen v únoru, ale kapela je zvána do obce i několikrát za rok.

Další událostí byl **dětský maškarní bál**, který se konal 16. 2. 2019 od 15:00 hodin v místním sále obecní hospody. Jednalo se o událost primárně určenou pro děti, kdy se v sále sešlo 39 různých masek. Děti dováděly při různých soutěžích, a to: podlézání tyče, židličkovaná, přetahování lanem, nošení vejce na lžici, a také soupeřily se svými maminkami, tančily při diskotéce. Mezi nejhezčí masky patřily Harry Potter, Ninja, Velbloud a Pat a Mat.

Březen

První organizovaná událost v březnu se konala 2. 3. 2019 a jedná se o **masopustní průvod**. Masopust je tradiční český svátek, a již dříve panovalo přesvědčení, že tento den má člověk jíst, co hrdlo ráčí a vše důkladně zapíjet, aby byl při síle. Masopustní průvod začíná v 9:00 hodin v obci Bílsko, a dále pokračuje přes obce Budyně, Měky nec, Záluží a Netonice. Masopustní průvod obchází jednotlivá stavení, kde jim žehná, přeje bohatou úrodu a zdraví. V čele průvodu je maska kobyly, voják, babka s nůsí, medvěd, smrt s kosou, Žid a další masky. Následně se vybírají peníze na krmení pro kobyly, která je na konci průvodu v hostinci Bílsko symbolicky zabita. Následuje volná zábava, kdy k poslechu hrála kapela Fér Plej. Událost je určena jak pro děti, které se převlékají za různé masky, tak i pro dospělé.

Následující událost je oslava svátku **Mezinárodního dne žen**. Tato událost se konala dne 9.3.2019 v obecním sále v místním hostinci Bílsko. Událost je věnována zejména ženám všech věkových kategorií. Začíná v odpoledních hodinách. V sále je pro každou ženu připravené pohoštění a každá dostane od dětí kytičku ke svému svátku. Následuje vystoupení dětí ve formě různých recitací, básní, tanců a představení. Ve večerních hodinách mají muži ze Sboru dobrovolných hasičů připraven speciální program, kdy se jedná o taneční či divadelní vystoupení. Následuje volná zábava až do večerních hodin podpořená hudební skupinou pana J. Pořízky.

V místní knihovně proběhlo dne 17.3.2019 **1. počteníčko s dílničkou**. Jednalo o akci, kterou vedly p. Bayerová (vedoucí knihovny), p. Kulíková a p. Pánová. Akce se účastnilo 6 kluků a 6 děvčat, dívky vyráběly papírové dekorace a kluci se vzdělávali a poté každý zasadil svůj stromeček.

Další významnou událostí v březnu byl **hasičský ples**, který se konal 23.3.2019 v obecním sále v místním hostinci Bílsko. Začátek plesu byl ve 20:00 hodin a pozvání byli i hosté z partnerské obce Bílsko u Hořic. Ples je organizován Sborem dobrovolných hasičů, během večera vystupovala kapela Pozor vizita a byla zde bohatá tombola (maso, alkohol, pytel zrní či hrachu nebo vyhlídkový let). V průběhu večera byla připravena soutěž v židličkované, jejíž vítěz obdržel věcnou cenu.

Duben

První událost je spojena s **velikonočními svátky**. Ve dne 18. 4. 2019 mohly děti přijít na Velikonoční řehtání, které trvá od Zeleného čtvrtka do Bílé soboty. Při řehtání chodilo 13

děti a 7 dospělých. Následovalo koledování na Velikonoční pondělí dne 22.4.2019. Ve dne 19.4.2019 si děti mohly přijít do knihovny uplést společně pomlázku a dozvědět se něco o Velikonočních svátcích.

Druhou dubnovou událostí byl **turnaj ve stolním tenise**. Turnaj se konal 19. 4. 2019 v obecním sále v místním hostinci Bílsko od 14:00 hodin. Na turnaj se mohl přihlásit kdokoli, nicméně byl rozdělen na dvě kategorie, a to děti a dospělí. Pro první tři byly připraveny ceny (děti měly ceny v podobě něčeho sladkého a dospělí v podobě uzeniny či alkoholu).

Významnou událostí v dubnu je stavění **májky** spojené s pálením čarodějnic. Májka se konala dne 30.4.2019 u místního hostince. Událost začíná v 18:00 hodin, kdy svobodné ženy májku zdobí a následně svobodní muži májku vztyčí. Po vztyčení májky se zapálí hranice s čarodějnicí. Děti jsou při této události převlečeny za čarodějnice. Poté následuje pečení buřtů a volná zábava za doprovodu živé hudby či umělé hudby. Členové dobrovolných hasičů následně do rána hlídají májku proti odcizení. Událost je organizována obcí a je vhodná jak pro děti, tak dospělé.

Květen

Dne 18.5. 2019 se konal každoroční **sraz absolventů základní školy**, která se dříve nacházela v obci Bílsko. Setkání se odehrávalo v místním sále obecního hostince, a cílem bylo si zavzpomínat a popovídat. Zaměřena byla spíše na seniory nebo absolventy místní základní školy.

Dne 25.5.2019 se uskutečnila událost s názvem **Rodinný hudební festival**, který se konal na louce u domu pana Tománka, který byl jeho pořadatelem. Jednalo se o festival, na němž vystoupily hudební kapely vícero stylů, převážně rockové kapely. Událost se konala od 15:00 hodin do 24:00 hodin a kromě baru, posezení v kavárně, byl také připraven program pro děti, které se mohly svézt na koni.

Dne 26.5.2019 uspořádala obec Bílsko již 9. ročník cyklozávodu nazvaného **Blzecké cyklookruhy**. Trať závodu vedla obcemi Bílsko, Netonice, Radějovice, Záluží a Měky nec, kdy se jelo celkem šest okruhů o celkové délce 66 kilometrů. Začátek závodu byl v 11:00 hodin u obecní hospody. Účastníci muži byli rozděleni do věkových kategorií, ženy jely společně. Po konci závodu v 15:00 hodin následoval cyklistický závod pro děti, které jezdily okolo kostela několik okruhů. Cyklozávodu se celkem zúčastnilo 73 závodníků.

Červen

Na oslavu dne dětí obec uspořádala 8.6.2019 **výlet na Hlubokou nad Vltavou**. Cílem výletu byl sportovně relaxační areál, kde děti využily různé atrakce jako lanový park, trampolínu, minigolf a ti nejmenší špuntárium. Část účastníků se nechala vysadit v tamní ZOO, kde si prohlídli zvířata a následně zavítali na myslivecký zámek. Za zmínku stojí výlet z roku 2018 ke stejné příležitosti, kdy obec uspořádala výlet do ZOO Jihlava. Cesta autobusem z vesnice byla pro všechny zcela zdarma.

S příchodem prázdnin obec uspořádala 30.6.2019 pro děti **vítání prázdnin**. Začátek byl v 16:00 hodin na návsi, kdy na děti čekalo několik soutěží jako například přenášení lentilek, hod na terč, střelba ze vzduchovky či skákání v pytlích. Po skončení soutěží následovalo opékání buřtů u obecní hospody.

Červenec

Dne 27. 7. 2019 byla v obci tzv. **Blzecká svatojakubská pouť**. Pro dospělé bylo připraveno posezení u harmoniky na návsi spojené s grilováním masa, klobás. Pro děti byl připraven program složený z her a soutěží jako je srážení plechovek, střelba z luku a dokonce byl pro ně postaven skákací hrad. Zajímavá byla také pěnová párty, která byla pro děti přichystána z cisterny vozidla dobrovolných hasičů. Dále se program přesunul do obecního hostince, kde byla živá kapela. Okolo 22:00 hodiny byl uspořádán veliký ohňostroj.

V roce 2018 měli dobrovolní hasiči **130. výročí vzniku**. Ke dni 7.7. 2018 uspořádali událost a přehlídku hasební techniky, před obecním hostincem umístili vrak starého vozidla a v něm seděl figurant, následně došlo ke kontrolovanému zapálení vozidla a hasiči předvedli vyproštění osoby a uhašení požáru.

V roce 2018 se ještě 28. 7. se konal **turnaj v nohejbale** na obecním hřišti, který byl určen pro dospělé hráče.

Srpen

Dne 10.8. zorganizoval Sbor dobrovolných hasičů **hasičskou soutěž**, která se konala nad Kozí farmou od 14:00 hodin. Na událost se sjelo několik sborů dobrovolných hasičů z okolních obcí a soutěžili například v požárním útoku, v pívni štafetě a nabírání vody. Veřejnost se účastnila v pozici diváka, soutěžili pouze členové sboru. Po konci události byla volná zábava v místním hostinci.

Stejně jako v únoru se konal **country večer** v místním hostinci, a to dne 17.8. 2019.

Další událostí v srpnu bylo **divadelní představení** ochotníků z Čejetic, které se konalo 23. 8. 2019 v obecním sále místního hostince od 20:00 hodin. Divadelní představení bylo zejména určeno pro dospělé a jednalo se o komediální hru. Divadelního představení se zúčastnilo cca 60 diváků.

Stejně tak jako byl přivítán začátek prázdnin, tak se dne 31. 8. 2019 se konalo **loučení s prázdninami**. Událost byla určena zejména pro děti, pro které byl připraven bohatý program skládající se z několika soutěží, opékání buřtů a zakončený stezkou odvahy, při níž se děti večer vydaly směrem k mlýnu, kde cesta je lemovaná svíčkami. Stezkou prošlo cca 30 dětí s 18 dospělými. Po ukončení každé dítě dostalo diplom prokazující, že cestu absolvovalo.

Září

V tento měsíc se konal výlet do partnerské vesnice **Bílška u Hořic**, který se uskutečnil dne 6.-8. 9. 2019. Jedná se o spřátelenou obec, jejíž dobrovolní hasiči se zúčastnili hasičského plesu v Bílsku. Výletu se mohl zúčastnit kdokoliv, ubytování bylo zajištěno v kempu. 7. 9. 2019 se hasiči z Bílška účastnili hasičské soutěže v Bílsku u Hořic a poté následovala volná zábava.

Říjen

Dne 26.10. 2019 obec zorganizovala **výlov místního rybníka**, který se nachází uprostřed obce a slouží jako hasičská nádrž. Výlov začal v ranních hodinách a později se kolem rybníka konalo občerstvení s harmonikou. Lidé mohli ochutnat vylovené ryby. Kromě toho měl každý občan z Bílška nárok na jednu rybu do rodiny zdarma.

Jako již několikrát v tomto roce se uskutečnilo v místním hostinci **posezení s country hudbou**.

Listopad

V měsíci listopadu se konaly celkem dvě lekce **tance pro všechny**, a to 9.11. 2019 a 30.11. 2019. Taneční byly určeny zejména pro dospělé, tancovalo se ve společenském oděvu a lektorovala p. Staňková ze Strakonice.

Jako předchozí měsíce se 9.11. 2019 ve večerních hodinách v místním hostinci konalo **posezení s country hudbou**.

Dne 23.11. 2019 se v obci konala **cyklokrosový závod**, který pořádal Tábor - Budějovice Cyklokros. Na louce za obcí za Kozí farmou byla připravena cyklokrosová trať s různými překážkami a závodníci byli opět rozděleni do několika kategorií včetně dětí. Cyklokrosu se zúčastnilo 80 závodníků.

Prosinec

Prosinec je na konání různých akcí celkem bohatý, a to zejména v souvislosti s blížícími se vánočními svátky. První akce je dne 2. 12. 2019, kdy dochází k **rozsvícení vánočního stromku**, který se nachází před obecní hospodou. Začíná se s příchodem tmy, kdy děti donesou své doma vyrobené ozdoby a následně je pověsí na stromeček. Po rozsvícení stromku se zpívají vánoční koledy, recitují básně spojené s vánoční tematikou a je připravené občerstvení formou punče, a to jak alkoholického, tak nealkoholického.

Další prosincovou akcí je **mikulášská besídka**, která se konala 7.12. 2019 v místní sále obecního hostince. Pro děti je připraven program v sále, a to ve formě různých soutěží. Po setmění přichází do sálu čerti s Mikulášem a anděly. Jejich úkolem je rozdat balíčky, které obec pro děti připravila, a také je trošku pozlobit. Balíček děti dostanou za básničku, písničku nebo nějaký taneček.

Dne 14.12. 2019 proběhlo v sále místního hostince **setkání seniorů**. Pro seniory byl připraven program, v němž jim zazpívaly děti ze základní školy Bavorov. Dále bylo pro seniory přichystáno občerstvení a zahráli jim harmonikáři z okolí.

V místním kostele svatého Jakuba proběhl 21.12. 2019 adventní koncert. V první části vystoupilo pěvecké uskupení, a zazněly vánoční písně. Ve druhé části vystoupily děti z Bílska, které zahrály vánoční legendu o narození Ježíška a poté zazpívaly vánoční koledy.

Stejně jako v dubnu proběhlo i koncem prosince **turnaj ve stolní tenise** v místním hostinci.

Poslední akce v prosinci, která se konala, byl **výšlap na vrch Hrad**. Výšlapu se zúčastnily jak děti, tak i dospělí. Začátek pochodu byl v 9:00 hodin ráno a konec přibližně ve 13:00 hodin. Obec Bílsko zajistila rovněž občerstvení na vrcholu Hradu.

Příloha C: Fotografie z obce (vlastní zpracování)

příroda

kostel sv. Jakuba

hostinec

fara

workoutové hřiště

dětské hřiště a víceúčelové hřiště

tombola na myslivecký ples

posilovna

SDH Bílsko (já s mamkou)

Abstrakt

Hrdličková, L. *Možnosti trávení volného času v podmínkách malé obce – Bílsko v jižních Čechách*. České Budějovice 2021. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce RSDr. Ján Mišovič, CSc.

Klíčová slova: volný čas, možnosti trávení volného času, volnočasové aktivity, Bílsko

Předkládaná práce se zabývá volným časem jakožto fenoménem, jehož význam se v budoucnosti bude pravděpodobně i nadále zvyšovat, a možnostmi trávení volného času v obci Bílsko v jižních Čechách. Teoretická část charakterizuje pojem volný čas, jeho historii, jeho funkce a různé pohledy na volný čas. Práce dále popisuje současné trendy ve volném čase, uvádí výsledky minulých šetření ohledně nejčastěji provozovaných volnočasových aktivit a jsou zde uvedeny problémy při využívání volného času. Je zde charakterizována obec Bílsko včetně její historie a demografického složení. Tato část práce se opírá o odborné české i zahraniční publikace a relevantní internetové zdroje.

Praktická část představuje konkrétní aktivity v obci Bílsko, a to jak ty organizované, tak ty neorganizované. Dále jsou zde prezentovány výsledky dotazníkového šetření, které se zabývá možnostmi trávení volného času v obci, kdy tyto výsledky mohou následně posloužit i vedení obce Bílsko jako inspirace při vytváření volnočasových aktivit.

Abstract

Possibilities of spending free time in the conditions of a small village - Bílsko in southern Bohemia.

Key words: free time, possibilities of spending free time, free time activities, Bílsko

The presented work deals with leisure time as a phenomenon, the importance of which will probably continue to increase in the future, and the possibilities of spending free time in the village of Bílsko in southern Bohemia. The theoretical part characterizes the concept of leisure time, its history, its functions and different views on leisure time. The work also describes current trends in leisure time, presents the results of previous surveys on the most frequently run leisure activities and there are also described problems with the use of leisure time. The village of Bílsko is characterized here, including its history and demographic composition. This part of the work is based on professional Czech and foreign publications and relevant Internet resources.

The practical part presents specific activities in the municipality of Bílsko, both organized and unorganized. Furthermore, the results of a questionnaire survey are presented, which deals with the possibilities of spending free time in the village, where these results can then serve the management of the village Bílsko as inspiration in creating leisure activities.